



REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA

**Izvešće o provedbi Nacionalnog akcijskog plana provedbe rezolucije
Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti,
te srodnih rezolucija za razdoblje 2019. – 2023. godine, za 2019. i 2020. godinu**

Zagreb, studeni 2021.

I. UVOD

a) Međunarodni okvir

Odgovarajući na izmijenjenu prirodu rata i sve veću izloženosti civila, posebice žena i djece ratnim stradanjima 90-tih godina prošlog stoljeća, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu: VSUN) usvojilo je 31. listopada 2000. godine Rezoluciju 1325 o ženama, miru i sigurnosti (u daljnjem tekstu: RVSUN 1325). Time je postavljen okvir za političko i praktično djelovanje na zaštiti i osnaživanju žena i ostvarenju ravnopravnosti spolova kao ključnih preduvjeta za izgradnju i očuvanje međunarodnog mira i sigurnosti. RVSUN 1325 postavlja dva primarna cilja: 1) ravnopravno sudjelovanje žena na svim razinama odlučivanja u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim tijelima i mehanizmima za sprječavanje, vođenje i rješavanje sukoba kao i u mirovnim procesima i 2) sprječavanje nasilja nad ženama i djevojčicama tijekom i nakon sukoba te njihova sveobuhvatna zaštita ne samo od nasilja već i u smislu ostvarenja njihovih ljudskih prava u okviru ustava, izbornog sustava, policije i pravosuđa. VSUN do danas je usvojilo još devet srodnih rezolucija koje imaju za cilj unaprijediti provedbu inicijalne RVSUN 1325 detaljno razrađujući pojedine aspekte prevencije, participacije, zaštite i oporavka nakon sukoba kao ključnih područja djelovanja, a zajedno čine tzv. Program za žene, mir i sigurnost (*Women, Peace and Security Agenda*). Pojavom novih izazova proširuje se i područje djelovanja pa se tako položaj i uloga žena danas razmatraju kao važna pitanja u kontekstu prevencije i borbe protiv terorizma i nasilnog ekstremizma, klimatskih promjena, migracija i globalnih kriza poput aktualne izazvane pandemijom bolesti COVID-19, koja je širom svijeta dovela do porasta nasilja nad ženama i izrazito negativno utjecala na njihovu sigurnost.

U operativnom dijelu, RVSUN 1325 poziva države, regionalne organizacije i UN-ova tijela na provedbu konkretnih mjera i aktivnosti za ostvarenje postavljenih ciljeva. U tom smislu, najučinkovitijim alatom pokazali su se nacionalni akcijski planovi (u daljnjem tekstu: NAP) koji predstavljaju službeni implementacijski okvir za primjenu normi i ostvarenje ciljeva ove i srodnih rezolucija na nacionalnoj razini. NAP-ove je dosad usvojila polovina država članica UN-a, a prednjače države članice Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) i Organizacije Sjevernoatlantskog sporazuma (u daljnjem tekstu: NATO). EU od 2008. te NATO od 2010. godine provode vlastite akcijske planove, potičući svoje države članice da to čine na nacionalnoj razini.

b) Provedba RVSUN 1325 i srodnih rezolucija u Republici Hrvatskoj

Tijekom oružane agresije i Domovinskog rata 1991. – 1995., Republika Hrvatska neposredno je svjedočila ratnim stradanjima žena, ali i njihovu aktivnom doprinosu obrani, pomirbi i obnovi zemlje. Stoga je snažno podržala usvajanje RVSUN 1325 i odmah se priključila skupini njezinih prijatelja u okviru VSUN-a. Na nacionalnoj razini uveden je niz konkretnih mjera za povećanje zastupljenosti žena u politici, obrambeno-sigurnosnom sektoru i diplomaciji, osobito na rukovodećim položajima, a tom pitanju pristupalo se i sa sigurnosnog aspekta, uvažavajući doprinos koje žene mogu dati ukupnoj sigurnosti i stabilnosti društva. Prostor strukturiranoj implementaciji RVSUN 1325 u Republici Hrvatskoj otvorio je prvi NAP koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila 2011. godine, za razdoblje do kraja 2014. godine. Osnovni cilj NAP-a I bio je pružiti okvir i podršku provedbi RVSUN 1325 i srodnih rezolucija na svim razinama – od lokalne i nacionalne do međunarodne, a aktivnosti su bile usmjerene na tri ključna područja djelovanja – prevenciju, participaciju, te zaštitu i post-konfliktni oporavak. NAP I sadržavao je dugoročne mjere na unutarnjem i vanjskopolitičkom planu, koje su se i nakon formalnog isteka dokumenta

nastavile provoditi u okviru redovnih aktivnosti nositelja mjera, te su značajno pridonijele podizanju svijesti i razvoju sposobnosti uključenih tijela za primjenu sveobuhvatnog, rodno osjetljivog pristupa miru i sigurnosti.

Kako bi se dosadašnji ciljevi i mjere osuvremenili u svjetlu ostvarenih rezultata, ali i novih globalnih izazova miru i sigurnosti, Vlada Republike Hrvatske donijela je 22. kolovoza 2019. godine *Zaključak o prihvaćanju Nacionalnog akcijskog plana provedbe rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija za razdoblje 2019. – 2023. godine* (u daljnjem tekstu: NAP II). Svrha je NAP-a II pružiti okvir i podršku za nastavak koordiniranog i strukturiranog djelovanja državnih tijela Republike Hrvatske u provedbi Programa za žene, mir i sigurnost na nacionalnoj razini i na vanjskopolitičkom planu. Na nacionalnoj razini, težište se stavlja na jačanje uloge i položaja žena u nacionalnom obrambeno-sigurnosnom sektoru, politici i diplomaciji trajnim mjerama za povećanje njihove zastupljenosti, osobito na rukovodećim položajima. S obzirom na pozitivan učinak velikog broja provedenih edukacija i obuka tijekom 1. ciklusa NAP-a, poseban naglasak stavlja se na mjere obuke i edukacije, posebno na području prevencije. Na vanjskopolitičkom planu nastavlja se aktivni angažman Republike Hrvatske u okviru Grupe prijatelja RVSUN 1325 u svim relevantnim međunarodnim organizacijama, te potiče provođenje rodno osjetljive vanjske, sigurnosne, obrambene i razvojne politike, u skladu s obvezama koje proizlaze iz članstva u EU i NATO-u. NAP II slijedi strukturu NAP-a I, iz kojeg preuzima većinu ciljeva i mjera na području prevencije, participacije te zaštite i post konfliktnog oporavka. Novo područje upravljanja sigurnosnim rizicima donosi nove ciljeve i mjere, a novim mjerama ojačano je i područje provedbe i praćenja. NAP II obuhvaća razdoblje od 2019. do 2023. godine, nakon kojeg će sukladno postignutim rezultatima biti revidiran.

Praćenje provedbe jedan je od važnih ciljeva NAP-a II. Kako bi osigurala učinkovito praćenje i blisku međuresornu suradnju u tom pogledu, Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 8. srpnja 2021. godine *Odluku o osnivanju Radne skupine za praćenje Nacionalnog akcijskog plana provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija*. Radna skupina prati provedbu mjera i aktivnosti iz NAP-a II, analizira i evaluira ostvarene rezultate, te će po isteku provedbenog razdoblja predložiti nove mjere i aktivnosti. Nadalje, gore navedenim Zaključkom, kao i NAP-om II (Poglavlje 5. Provedba i praćenje, Cilj 2., Mjera 2.) određena je obveza izvještavanja Vlade Republike Hrvatske o provedbi NAP-a II u dva izvještajna ciklusa. Izvješće podnosi Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (u daljnjem tekstu: MVEP) kao koordinator aktivnosti provedbe i praćenja NAP-a II.

Izvješće koje slijedi podnosi se za prvo izvještajno razdoblje te obuhvaća 2019. i 2020. godinu, a temelji se na podacima o provedbi mjera svih uključenih tijela/nositelja mjera: MVEP-a, Ministarstva obrane (u daljnjem tekstu: MORH), Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: MUP), Ministarstva hrvatskih branitelja (u daljnjem tekstu: MHB), Ministarstva pravosuđa i uprave (u daljnjem tekstu: MPU), Ministarstva znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: MZO), Ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: MZ), Pravosudne akademije (u daljnjem tekstu: PA), Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: ULJPPNM), Ureda za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: URS), Sigurnosno-obavještajne agencije (u daljnjem tekstu: SOA) i Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost (u daljnjem tekstu: UVNS). Podatke je prikupio, obradio i objedinio MVEP, a provedba mjera prikazana je na način koji slijedi strukturu NAP-a II, kroz poglavlja: Prevencija, Participacija, Zaštita i post-konfliktni oporavak, Upravljanje sigurnosnim rizicima te Provedba i praćenje.

II. PROVEDBA MJERA iz NAP-a II u 2019. i 2020. godini

1. PREVENCIJA

CILJ 1: Jačanje rodne perspektive kroz dokumente, međunarodne aktivnosti i komuniciranje s javnošću
--

- **Mjera 1: Redovito ažurirati relevantne dokumente u skladu s rezolucijama VSUN-a o ženama, miru i sigurnosti** (u daljnjem tekstu: rez. VSUNoŽMS)
 - Nositelji: MORH, MUP, MVEP
 - Indikator: dokumenti usklađeni prema smjernicama rez. VSUNoŽMS
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Temeljem dokumenta „*Rodno osviještena politika u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske*“ te Odluke ministra obrane kojom obvezuje sve ustrojstvene jedinice MORH-a i Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OSRH) na provedbu „*Plana djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske*“, načelnik Glavnog stožera OSRH svojim zapovijedima regulirao je mjere i aktivnosti provedbe kao i odgovorne nositelje u OSRH. Poseban naglasak stavljen je na:

- prikupljanje i obradu statističkih pokazatelja vezanih uz opis i analizu položaja žena i muškaraca u OSRH;
- obvezu kadrovskih i odabirnih vijeća/savjeta na svim razinama odlučivanja na davanje razumne prednosti - između kandidata koji ispunjavaju sve propisane uvjete i u okviru mogućnosti - kandidatima podzastupljenog spola na radnim mjestima koja se popunjavaju;
- obvezu kadrovskih i odabirnih vijeća/savjeta na svim razinama odlučivanja na davanje razumne prednosti, u okviru mogućnosti, kandidatima podzastupljenog spola u planovima promaknuća, pohvala i nagrada, uzimajući u obzir doprinos u službi te druge uvjete definirane važećim zakonskim propisima;
- razmjernu zastupljenosti žena i muškaraca u pohađanju međunarodnih vojnih izobrazbi s obzirom na njihov status, dužnost te ukupan udio u OSRH;
- uvođenje tematskih predavanja iz područja ljudskih prava, s posebnim osvrtom na ravnopravnost spolova te sprječavanje svih oblika diskriminacije, posebice nasilja nad ženama kao i predavanja u vezi s RVSUN 1325 i srodnim rezolucijama, na svim razinama vojne izobrazbe i obuke, a posebno preduputne obuke za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama;
- obveze poštivanja uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca pri sastavljanju i imenovanju predstavnika/ca u izaslanstva, povjerenstva i druga tijela.

U skladu sa Zajedničkom direktivom strateških zapovjedništava NATO-a o integraciji RVSUN 1325 i rodne perspektive u zapovjednu strukturu NATO-a¹, nastavljeni su napor oko podizanja svijesti o navedenoj tematici među pripadnicima OSRH koji se upućuju u misije i operacije

¹ Zajednička direktiva *Bi-SCD 40-1 – Integrating UNSCR 1325 and Gender Perspective into the NATO Command Structure*, usvojena je 16. svibnja 2017.

potpore miru. Nadalje, kroz dvogodišnji pilot program UN-a² uveden je dopunski kriterij koji se i dalje primjenjuje u pozivima za prijavu u mirovne misije UN-a, a uz ispunjavanje redovnih standardnih uvjeta omogućuje sudjelovanje u svojstvu vojnog promatrača časnicama osobnog čina natporučnik s najmanje 5 godina službe u OSRH (standardni kriterij osobnog čina za vojne promatrače je satnik-pukovnik). Isto tako se časnicama, čija su djeca mlađa od 7 godina života, omogućuje upućivanje u području misije i na skraćene rotacije od 6 mjeseci (umjesto redovne rotacije od 12 mjeseci).

Temeljem NAP-a II, u nadolazećem razdoblju pristupit će se reviziji komplementarnog Plana djelovanja unutar MORH-a i OSRH, u skladu s potrebama. Postojeći relevantni dokumenti, odnosno programi edukacije (izobrazbe i obuke) usklađeni su s najnovijim rez. VSUNoŽMS³. Naposljetku, načela rodno osviještene politike redovito se ugrađuju u prijedloge strateških i drugih dokumenata iz područja obrane.

MUP redovito prati i primjenjuje relevantne dokumente u skladu s rez. VSUNoŽMS. Tijekom izvještajnog razdoblja MUP je zajedno s drugim nadležnim tijelima, na čelu s MVEP-om, sudjelovao u izradi prijedloga *Nacionalnog plana Republike Hrvatske za provedbu Dogovora o civilnoj Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP)*⁴ koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila Zaključkom od 14. travnja 2021. godine. U tom dokumentu posebna je pažnja posvećena rodnim aspektima i promicanju veće zastupljenosti žena u civilnim misijama ZSOP-a na svim razinama. Nadalje, MUP je u okviru međuresorne radne skupine na čelu s MVEP-om sudjelovao u pripremi prijedloga provedbenog akta uz Zakon o sudjelovanju civilnih stručnjaka u međunarodnim misijama i operacijama („Narodne novine“ 14/19.), kojim će se detaljnije urediti postupak izbora i upućivanja civilnih stručnjaka u međunarodne misije i operacije te njihova prava i obveze, pri čemu će tijela nadležna za selekciju i upućivanje u mirovne misije primjenjivati načela ravnopravnosti spolova, kao i odgovarajuće mjere vezane uz provedbu rez. VSUNoŽMS. Priprema ovog dokumenta još je u tijeku, a njegovo usvajanje očekuje se u sljedećem izvještajnom ciklusu.

MVEP kontinuirano radi na osiguranju jednakih uvjeta i mogućnosti za zaposlenike oba spola te svoje unutarnje akte redovito usklađuje s nacionalnim pravnim i strateškim okvirom za promicanje ravnopravnosti spolova, kao i s relevantnim međunarodnim dokumentima, uključujući rez. VSUNoŽMS. Tijekom izvještajnog razdoblja MVEP je radio na izradi *Plana djelovanja za uspostavljanje i promicanje ravnopravnosti spolova za razdoblje od 2021. do 2024. godine*. Novi Plan je usklađen s rez. VSUNoŽMS i NAP-om II te pruža okvir za daljnji rad na promicanju ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena na nacionalnom planu i u vanjskoj politici. Poseban naglasak stavljen je na mjere za povećanje zastupljenosti žena na višim položajima i razinama odlučivanja kako u MVEP-u i diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske tako i u međunarodnim organizacijama, inicijativama i forumima od značaja za Republiku Hrvatsku. Nadalje, vezano uz izradu akata navedenih u prethodnom paragrafu, MVEP je kao koordinator posebnu pažnju posvetio poštivanju načela ravnopravnosti spolova i promicanju veće zastupljenosti žena u ZSOP-u i međunarodnim misijama i operacijama.

² Ovaj pilot projekt provodio se temeljem dokumenta Tajništva UN-a od 9. kolovoza 2017. godine koji je upućen državama davateljicama snaga s ciljem povećanja zastupljenosti žena u mirovnim misijama.

³ Rezolucije VSUN 2467 (2019.), 2493 (2019.) i 2538 (2020.)

⁴ *Civilian CSDP Compact* sadrži strateške smjernice i političke obveze država članica s ciljem jačanja sposobnosti EU-a u civilnom upravljanju krizama radi doprinosa međunarodnom miru i sigurnosti.

Na međunarodnoj razini, MVEP se u izvještajnom razdoblju aktivno uključio u izradu niza međunarodnih dokumenata neposredno ili posredno vezanih uz Program za žene, mir i sigurnost. U tom pogledu, hrvatska diplomacija ostvarila je značajan uspjeh u okviru Opće skupštine UN-a, gdje je (zajedno s Afganistanom) predvodila proces izrade i usuglašavanja Omnibus rezolucije pod nazivom: “*Comprehensive and coordinated response to the coronavirus disease (COVID-19) pandemic*”, koja je usvojena je uz potporu 169 država članica UN-a kao zajednički odgovor na globalnu krizu izazvanu novim korona virusom (rujan 2020.). Rezolucija sadrži relevantna načela ravnopravnosti spolova te naglašava ključnu ulogu žena u borbi protiv pandemije i u procesu oporavka. Nadalje, tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU, usvojeni su zaključci Vijeća o globalnom odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19, čime je odobren paket financijske potpore partnerskim zemljama širom svijeta u svladavanju pandemije i njezinih socioekonomskih posljedica, tzv. *Team Europe*⁵. U dokumentu se posebno naglašavaju potrebe žena i djevojčica tijekom pandemije i u fazi oporavka, uzimajući u obzir znatno nepovoljniji utjecaj korona krize na žene, uključujući veću izloženost nasilju. Za vrijeme hrvatskog predsjedanja intenzivno se radilo i na izradi novog *Akcijskog plana EU za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena u vanjskim odnosima za razdoblje 2021. – 2025. godine*, koji je Europska komisija prihvatila u studenom 2020. godine⁶. Plan je usmjeren na zaštitu i osnaživanje žena i djevojčica, posebno u kriznim i sukobima zahvaćenim dijelovima svijeta, putem konkretnih humanitarnih i razvojnih programa te u suradnji s državama članicama i partnerima. Plan obuhvaća i Program za žene, mir i sigurnost, za što se MVEP snažno zalagao tijekom procesa izrade. U okviru NATO-a, MVEP je sudjelovao u procesu izrade i usuglašavanja Politike sprječavanja i reagiranja na seksualno iskorištavanje i zlostavljanje⁷ koju je Savez prihvatio na sastanku na vrhu u Londonu (prosinac 2019.).

- **Mjera 2: Uključiti rodnu perspektivu i načela ravnopravnosti spolova u međunarodne aktivnosti Republike Hrvatske**
 - Nositelji: MORH, MUP, MVEP
 - Indikator: podaci o relevantnim međunarodnim aktivnostima
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH i **OSRH** potiču aktivno sudjelovanje svojih djelatnika u međunarodnim aktivnostima koje su izravno fokusirane na promicanje rodno osviještene politike, prioritetno u okviru članstva u NATO-u i EU, te u okviru suradnje sa zemljama jugoistočne Europe. MORH i OSRH aktivno sudjeluju u radu NATO Odbora za rodne perspektive⁸ i NATO konferencije o rodnoj perspektivi⁹.

Zbog epidemioloških mjera protiv širenja bolesti COVID-19 neke od planiranih međunarodnih aktivnosti u 2020. godini su otkazane, a neke su održane virtualno. Od aktivnosti na području obuke/izobrazbe otkazan je i Tečaj za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama (*Gender Training of Trainers Course*, u daljnjem tekstu: GtoT) koji se provodio šest godina zaredom kroz

⁵ Council conclusions on Team Europe Global Response to COVID-19, od 8. lipnja 2020.

⁶ EU Gender Action Plan (GAP) III – An Ambitious Agenda for Gender Equality and Women’s Empowerment in EU External Action

⁷ NATO Policy on Preventing and Responding to Sexual Exploitation and Abuse

⁸ NATO Committee on Gender Perspectives

⁹ NATO Gender in Military Operations Discipline Conference

uspješnu suradnju OSRH s Nordijskim centrom za rodna pitanja u vojnim operacijama (*Nordic Centre for Gender in Military Operations*, u daljnjem tekstu: NCGM) kao NATO-ovim nositeljem obuke/izobrazbe u području rodne tematike, te s Centrom za sigurnosnu suradnju – RACVIAC.

Tijekom 2019. i 2020. godine predstavnici/e MORH-a i OSRH aktivno su sudjelovali u nizu međunarodnih aktivnosti vezanih uz ravnopravnost spolova i rodnu perspektivu u vojnim operacijama, uključujući sljedeće:

- *Gender and Security Conference/Workshop*, Bosna i Hercegovina, svibanj 2019.¹⁰;
- *Gender in Military Operations Annual Discipline Conference*, sjedište NATO-a, Bruxelles, lipanj 2019.¹¹;
- *NATO Committee on Gender Perspectives Annual Conference*, sjedište NATO-a, Bruxelles, lipanj 2019.¹²;
- *Gender Training of Trainers Course*, RACVIAC, Rakitje, rujan 2019.¹³;
- *Global Peace Operations Initiative Course – Gender in Peace Support Operations: A Comprehensive Approach*, Republika Kenija, listopad 2019.¹⁴;
- *Tečaj o integraciji rodne perspektive u sigurnosnom sektoru*, Portugal, listopad 2019.¹⁵;
- *Regional International Conference on Women, Peace and Security*, u okviru inicijative Srednjoeuropske obrambene suradnje pod predsjedanjem Ministarstva obrane Republike Slovenije, Ljubljana studeni 2020.¹⁶;
- *Conference on the 20th Anniversary of UNSCR 1325 on Women, Peace and Security – from Expectations to Reality*, RACVIAC-Centar za sigurnosnu suradnju, studeni 2020.¹⁷

¹⁰ Na poziv Ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a, dvije predstavnice MORH-a i jedna iz OS RH sudjelovale su na radionici u organizaciji Centra za sigurnosne studije *George C. Marshall* i Obučnog Centra za operacije potpore miru u Sarajevu. Na panelu pod nazivom „*Women in Leadership (practice)*“ sudjelovala je brigadna generalica OS RH, u svojstvu zamjenice direktora RACVIAC-a.

¹¹ MORH/OS RH predstavljala je pripadnica OS RH, NATO certificirana instruktorka za rodnu perspektivu u vojnim operacijama.

¹² Kao predstavnica MORH-a/OSRH sudjelovala je pripadnica OSRH, NATO certificirana instruktorka za rodnu perspektivu u vojnim operacijama.

¹³ Tečaj je međunarodnog karaktera i proveden je već šestu godinu za redom u okviru suradnje RACVIAC-a, NCGM-a i OSRH. Pripadnicima OSRH povjerene su uloge direktorice, administratorice, uz veći broj instruktora koji su od strane NCGM-a certificirani kao instruktori za rodnu perspektivu u vojnim operacijama, dok su predstavnici NCGM-a imali ulogu nadzora/mentoriranja. Angažirani su i gostujući instruktori iz BiH, Sjeverne Makedonije, Slovenije i Švedske (1 žena i 3 muškarca). U provedbi tečaja bilo je angažirano 12 certificiranih instruktora iz OSRH (7 žena i 5 muškaraca). Ukupno je bilo 25 polaznika (19 žena i 6 muškaraca) iz 10 zemalja (Albanija – 3 žene; Austrija – 1 muškarac; BiH – 1 žena i 1 muškarac; Bugarska – 1 žena; Hrvatska – 5 žena; Gruzija – 3 žene; Sjeverna Makedonija – 3 žene; Moldova – 1 žena i 2 muškarca; Crna Gora – 1 žena i 2 muškarca; Srbija – 1 žena).

¹⁴ Tečaj je proveden u organizaciji USAFRICOM-a u suradnji s vladama Nizozemske i Španjolske. Na tečaju su sudjelovale dvije pripadnice i jedan pripadnik OS RH.

¹⁵ Mobilni obučni tim pod okriljem RACVIAC-a angažiran je za provedbu tečaja o integraciji rodne perspektive u sigurnosnom sektoru na poziv Vojne akademije u Portugalu. U provedbi je angažirano šest NATO certificiranih instruktora za integraciju rodne perspektive iz zemalja članica RACVIAC-a uključujući tri pripadnika OSRH, jednu pripadnicu OSRH raspoređenu na dužnost u RACVIAC-u, i po jednog pripadnika OS BiH i OS Sjeverne Makedonije. Tečaj je pohađio 21 polaznik – 20 časnika OS Portugala (od čega 1 žena) i jedan civilni profesor.

¹⁶ Na poziv Ministarstva obrane Republike Slovenije, sudjelovala su tri predstavnika (2 iz MORH-a i 1 iz OSRH) na virtualnoj konferenciji povodom obilježavanja 20. obljetnice usvajanja RVSUN 1325. Predstavnik MORH-a održao je prezentaciju o implementaciji RVSUN 1325 i integraciji rodne perspektive u OSRH.

¹⁷ Na virtualnoj konferenciji RACVIAC-a sudjelovali su predstavnici MORH-a i OSRH, uključujući brojne pripadnike OS RH koji su završili Tečaj za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama. Naglasak je stavljen na međunarodnu perspektivu i regionalnu dinamiku provedbe rez. VSUNoŽMS.

- *Obuka na daljinu o rodnoj i kulturnoj osviještenosti*, u organizaciji Ureda za vezu Euro-atlantskog vijeća za partnerstvo i Partnerstva za mir Republike Irske u Kraljevini Belgiji, studeni 2020.¹⁸;
- *NATO Committee on Gender Perspectives Annual Conference*, sjedište NATO-a, Bruxelles, listopad 2020.¹⁹;
- *Međuparlamentarna konferencija o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici i zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije*, Zagreb, Republika Hrvatska, ožujak 2020.²⁰;
- „*EU konferencija o ravnopravnosti spolova: Sudjelovanje žena na tržištu rada – društvena dobit!*“, Zagreb, Republika Hrvatska, ožujak 2020.²¹

Tijekom 2020. godine, u međunarodnim misijama i operacijama potpore miru u okviru UN-a, NATO-a i EU udio pripadnica OSRH iznosio je 5,83% (54 žene). Iako se radi o neznatnom smanjenju u postotcima, brojčano su sudjelovale dvije žene više nego u prethodnoj 2019. godini (6,09% tj. 52 žene). Nadalje, u kontinuitetu od 2015. do 2020. godine, OSRH upućivale su u misiju NATO-a Odlučna potpora u Afganistanu, u sastavu hrvatskog kontingenta, časnice na dužnost savjetnica (mentora) za obuku žena u Specijalnim snagama Afganistanske nacionalne vojske.

MUP potiče aktivno sudjelovanje svojih djelatnika u međunarodnim aktivnostima koje su izravno fokusirane na promicanje ravnopravnosti spolova i rodno osviještene politike. Tako su, između ostalog, dvije policijske službenice Ravnateljstva policije sudjelovale su na Svjetskoj konferenciji žena u sigurnosnom sektoru (*World Conference of Women in the Security Sector*) “koja je održana u Budvi (Crna Gora) u veljači 2019. godine. Nadalje, tijekom izvještajnog razdoblja u civilnim misijama EU u kojima sudjeluju policijski službenici u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske (EULEX Kosovo, EUMM Gruzija i EUAM Ukrajina) sudjelovale su dvije žene, od ukupno devet pripadnika MUP-a.

MVEP je u svoje vanjskopolitičko djelovanje na multilateralnom i bilateralnom planu kao i u politiku međunarodne humanitarne pomoći i razvojne suradnje trajno ugradio načela ravnopravnosti spolova, polazeći sa stajališta da ravnopravno sudjelovanje žena u svim društvenim i političkim procesima doprinosi sprječavanju sukoba, bržem post-konfliktnom oporavku i ukupnom održivom razvoju. U relevantnim istupima, govorima, razgovorima i ostalim aktivnostima tijekom izvještajnog razdoblja, MVEP se zalagao za sprječavanje i uklanjanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama te za njihovo gospodarsko i političko osnaživanje, uključujući jednako pravo na obrazovanje.

MVEP je tako u travnju 2020. godine podržao poziv glavnog tajnika UN-a Antonia Guterresa za smanjenjem rastuće razine obiteljskog nasilja, kojim je upozorio na zastrašujući globalni porast

¹⁸ Tečaj je organiziran povodom 20. godišnjice usvajanja RVSUN 1325. Na aktivnosti je sudjelovala pripadnica OS RH – NATO certificirana instruktorka za rodnu perspektivu u vojnim operacijama.

¹⁹ Na virtualnoj 44. godišnjoj konferenciji NATO Odbora za rodne perspektive u svojstvu nacionalnog delegata MORH je predstavljala pripadnica OSRH, NATO certificirana instruktorka za rodnu perspektivu u vojnim operacijama. Odbor za rodne perspektive djeluje kao savjetodavno tijelo Vojnog odbora NATO-a i zemalja članica vezano uz implementaciju RVSUN 1325 i srodnih rezolucija u strukturama NATO-a te oružanim snagama savezničkih i partnerskih zemalja.

²⁰ Na poziv Hrvatskog sabora, pripadnica OSRH, NATO certificirana instruktorka za rodnu perspektivu u vojnim operacijama održala je izlaganje u okviru „*Radionice III – Uloga žena u očuvanju mira i sigurnosti*“

²¹ Temeljem poziva hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije na navedenoj aktivnosti sudjelovale su dvije predstavnice MORH-a i jedna iz OS RH

obiteljskog nasilja tijekom krize izazvane novim korona virusom, te pozvao vlade da ulože veće napore da spriječe nasilje nad ženama. U tom duhu, Republika Hrvatska se u prosincu 2020. pridružila Grupi prijatelja uklanjanja nasilja nad ženama, novoj grupi osnovanoj povodom Međunarodnog dana uklanjanja nasilja nad ženama, koja za cilj ima promicanje poziva glavnog tajnika UN-a za prestanak nasilja u domovima diljem svijeta. U tom kontekstu, slijedom poziva UN Women²², predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Andrej Plenković uključio se u kampanju na društvenim mrežama povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Video porukom, koja je objavljena i na Twitteru Vlade Republike Hrvatske (uz hashtag #orangetheworld), potvrdio je opredijeljenost Republike Hrvatske iskorjenjivanju nasilja nad ženama i djevojčicama, posebno u kontekstu pandemije bolesti COVID-19.

Nadalje, tijekom „visokog tjedna“ 74. zasjedanja Opće skupštine UN-a (rujan 2019.), predstavnici/e MVEP-a sudjelovali su u nizu popratnih događanja posvećenih ravnopravnosti spolova²³. Stalna misija Republike Hrvatske pri UN-u New Yorku (u daljnjem tekstu: SMRH UN–NY), u suradnji s UN Women, bila je domaćin skupa *Champions for Generation Equality – Women Leaders of the World*, na kojem je tadašnja predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, u svojstvu predsjedavajuće Vijećem žena svjetskih lidera (*Council of Women World Leaders*) promovirala kampanju UN Women „*Generation Equality Forum*“, pokrenutu uoči 25. obljetnice Pekinške platforme radi okupljanja nove generacije aktivist(ic)a za ženska prava koja će dati novi zamah djelovanju „generacije iz Pekinga“²⁴.

Uslijed izvanrednih okolnosti uzrokovanih novim korona-virusom, veći dio planiranih međunarodnih aktivnosti u 2020. godini otkazan je, odnosno prebačen u virtualne formate, uključujući događanja u okviru hrvatskog predsjedanja Vijećem EU u prvoj polovici 2020. Prvi veliki međunarodni skup čije je održavanje poremetilo izbijanje pandemije COVID-19 bila je upravo UN-ova Komisija o položaju žena, koja je u ožujku 2020. godine u New Yorku trebala održati svoje 64. zasjedanje. Uobičajeni dvotjedni program s nizom panela, popratnih događanja i sudionika sveden je na kratki proceduralni sastanak stalnih predstavnika u New Yorku (9. ožujka) koji su tom prigodom usvojili Političku deklaraciju posvećenu 25. obljetnici Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje. Svi ostali segmenti programa su otkazani, uključujući planirani popratni događaj u organizaciji SMRH UN–NY, u suradnji s Delegacijom EU i Međunarodnom organizacijom rada o sprječavanju zlostavljanja u području rada. U takvim okolnostima, SMRH UN–NY, u sklopu predsjedanja Vijećem EU, ipak je održala tradicionalni prijem za stalne

²² UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, tijelo za rodnu jednakost i osnaživanje žena, osnovala je Opća skupština UN-a u srpnju 2010. s ciljem jačanja i koordinacije napora na području rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

²³ Između ostalih, *EU – UN Spotlight Initiative high-level event: Progress and perspectives on eliminating violence against women and girls*; *WPS Focal Points Network event: Women, Peace and Security: Towards Full Participation; Gender Equality: from the Biarritz Partnership To the Beijing+25 Generation Equality Forum* (u organizaciji Francuske, Meksika i UN Women); *Solutions for Implementing Gender-Responsive Climate Action during Climate Action Summit 2019 – A Race We Can Win* (u organizaciji Španjolske i UN Women), *Good for Business, Good for Investing: a Canadian Perspective on the Women’s Empowerment Principles* (u organizaciji Kanade i UN Women)

²⁴ Predsjedanje ovim forumom kasnije su preuzeli Francuska i Meksiko, koji će 2021. biti domaćini globalnog okupljanja (na ministarskom sastanku u Mexico Cityju te sastanku na vrhu u Parizu, pod predsjedanjem predsjednika Macrona). Forum djeluje kroz šest tematskih koalicija (rodno uvjetovano nasilje; ekonomska pravda i prava; tjelesna autonomija, seksualno i reproduktivno zdravlje i prava; feministička akcija za klimatsku pravdu; tehnologija i inovacije za ravnopravnost spolova; ulaganje u feminističke pokrete i vodstvo) i posebni program za žene mir i sigurnost (*The Women, Peace nad Security – Humanitarian Action Compact*), a države su pozvane pridružiti se koalicijama i preuzeti konkretne obveze, što MVEP trenutno razmatra.

predstavnik, visoke dužnosnike iz sustava UN-a te civilno društvo akreditirano u New Yorku, na kojemu se okupljenim uzvanicima obratila i nova pomoćnica Glavnog tajnika UN-a za ljudska prava Ilze Brands Kehris (Latvija).

Ministar vanjskih i europskih poslova, Gordan Grlić Radman sudjelovao je u listopadu 2020. godine na video-konferenciji visoke razine povodom obilježavanja 25. godišnjice Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje za jačanje položaja žena u svijetu. Posebno se osvrnuo na produblivanje nejednakosti između žena i muškaraca uslijed pandemije COVID-19, te naglasio važnost ulaganja u politike usmjerene na ostvarivanje jednakosti na tržištu rada, uključujući pravo na jednake plaće, fleksibilno radno vrijeme te vrednovanje i preraspodjelu neplaćenog rada na području skrbi.

Državna tajnica MVEP-a za Europu, Andreja Metelko-Zgombić sudjelovala je na virtualnom ministarskom sastanku Globalnog summita žena (studeni 2020.). Sastanak je sazvan u svrhu unaprjeđenja Pekinške platforme za djelovanje, posebno u kontekstu utjecaja pandemije COVID-19, a sudionici su bili pozvani predstaviti nacionalne dobre prakse djelovanja na području ravnopravnosti spolova. Državna tajnica Metelko-Zgombić je predstavila projekt Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike „Zaželi“, financiran uz pomoć sredstava Europskog socijalnog fonda kroz suradnju nacionalnih i lokalnih vlasti te udruga civilnog društva.

Nadalje, tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU u prvoj polovici 2020. godine, pitanja vezana uz ravnopravnost spolova i Program za žene, mir i sigurnost promicana su u okviru relevantnih radnih skupina Vijeća. Na inicijativu hrvatskog predsjedanja, u lipnju 2020. godine održan je u virtualnom formatu strateški sastanak Radne skupine EU za žene, mir i sigurnost²⁵ kojim su supredsjedale glavna savjetnica Europske službe za vanjsko djelovanje (u daljnjem tekstu: EEAS) za rodna pitanja i predstavnica Republike Hrvatske pri Političko-sigurnosnom odboru EU. Raspravljalo se o ravnopravnosti spolova u kontekstu zajedničke vanjske i sigurnosne politike, a u svjetlu negativnih posljedica pandemije COVID-19. Naglasak je stavljen na učinkovitu provedbu Programa za žene, mir i sigurnost u okviru relevantnih EU politika.

Od aktivnosti na bilateralnom planu, nastavila se inicijativa za okupljanjem profesionalno uspješnih žena hrvatskog podrijetla u Australiji i Novom Zelandu koju je 2019. godine pokrenula veleposlanica Republike Hrvatske u Australiji. U kontekstu kanadske feminističke vanjske politike uspostavljena je bliska suradnja s Veleposlanstvom Kanade u Zagrebu, te su kanadskoj strani prenesena hrvatska iskustva i aktivnosti vezane uz provedbu Programa za žene, mir i sigurnost i NAP-a. Iskustva na tom području razmjenjivala su se i kroz redovite radne kontakte s veleposlanstvima drugih država članica EU i NATO-a.

- **Mjera 3: Senzibilizirati javnost o rodnoj perspektivi i provedbi rez. VSUNoŽMS kroz odgovarajuću komunikacijsku strategiju i suradnju s medijima**

²⁵ *EU Task Force on Women Peace and Security* djeluje pod vodstvom Europske službe za vanjsko djelovanje (EEAS) i njegove glavne savjetnice za rodna pitanja, a okuplja predstavnike/ce država članica te relevantnih institucija i službi EU kao i međunarodne partnere te predstavnike civilnog društva. Zadaće su joj koordinacija, praćenje i podrška provedbi EU politika na području žene, mir i sigurnost, osobito Strateškog pristupa iz 2018. godine (*EU Strategic Approach to Women, Peace and Security*) i Akcijskog plana (*EU Action Plan on WPS 2019 – 2024*) iz 2019. godine, a prati i nacionalnu provedbu RVSUN 1325 od strane država članica.

- Nositelji: nositelji relevantnih mjera u suradnji s medijima i civilnim društvom
- Indikator: komunikacijska strategija i provedene aktivnosti
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – Preventivni projekt „Lily“ usmjeren na sprječavanje svih oblika nasilja nad ženama kroz međusobno povezan niz aktivnosti kontinuirano se provodi u Republici Hrvatskoj od lipnja 2019. godine. Projekt se provodi na lokalnoj i regionalnoj razini s ciljem umrežavanja svih nadležnih tijela državne uprave, organizacija civilnog društva, pravnih osoba i ostalih relevantnih dionika. U svrhu iznalaženja koordiniranog zajedničkog odgovora na nasilje nad ženama, u izvještajnom razdoblju su provedene 22 javne manifestacije u kojima je ukupno sudjelovalo oko 10.000 osoba te je građanima podijeljeno oko 5.000 komada promotivnog materijala. U sklopu navedenog projekta izrađena su dva video spota usmjerena na senzibilizaciju građana o važnosti nulte tolerancije prema nasilju nad ženama, primarno usmjereni na senzibilizaciju muškaraca te je izvršena nadogradnja web stranice <https://lily.com.hr/>.

Također, kroz organizaciju različitih tematskih događanja, odnosno stručnih predavanja, tematskih radionica, javnih kampanja, okruglih stolova i drugih sličnih aktivnosti nositelji relevantnih mjera obilježili su, u suradnji s medijima i civilnim društvom Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, kao i Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama.

CILJ 2: Jačanje rodne perspektive kroz programe obuke i obrazovanja
--

- **Mjera 1: Osigurati razmjerno sudjelovanje žena i muškaraca u svim oblicima obuke i izobrazbe vezanim uz provedbu rez. VSUNoŽMS**
 - Nositelji: MORH, MUP
 - Indikator: broj žena i muškaraca koji su sudjelovali u programima izobrazbe
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Jačanje rodne perspektive provodilo se kroz nastavne planove i programe većeg dijela slijedno-rastuće izobrazbe (u daljnjem tekstu: SRI) časnika i dočasnika na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ (u daljnjem tekstu: HVU) i to posebno u okviru predmeta „Vojna etika i religijska kultura“, tema „Implementacija RVSUN 1325“ u trajanju od dva školska sata. Predmetna tema se izvodi na: 1. razini SRI - Temeljnoj časničkoj izobrazbi (u daljnjem tekstu: TČI); 2. razini SRI - Naprednoj časničkoj izobrazbi (u daljnjem tekstu: NČI); 3. razini SRI - Intergranskoj zapovjedno-stožernoj izobrazbi (u daljnjem tekstu: IZSI) i Izobrazbi časnika u funkcionalnom području (u daljnjem tekstu: IFP) te na 4. razini SRI dočasnika – Visokoj dočasničkoj izobrazbi. Također, od 2016. godine, u okviru izobrazbe IFP, polaznici slušaju 2 školska sata na temu „Rodna perspektiva u vojnim operacijama“ s naglaskom na integraciju rodne perspektive u procesu planiranja i provedbe operacija.

U 2020. godini programe SRI časnika i dočasnika na HVU „Dr. Franjo Tuđman“ završilo je ukupno 688 polaznika iz MORH-a i OSRH, dok je udio žena iznosio 12,20% (84 žene)²⁶. Zabilježeno je blago smanjenje ukupnog udjela žena u segmentu završenih SRI časnika kao i dočasnica. Završenih SRI časnika tako je bilo 18,18% (48 žena od ukupno 264 polaznika), što je nešto manje nego u 2019. godini, kada je udio žena porastao na 24,90% (70 žena od ukupno 257 polaznika), u odnosu na 2018. godinu, kada je bilo 22,58% završenih SRI časnika (70 žena od ukupno 310 polaznika).²⁷ Udio završenih SRI dočasnica u 2020. godini iznosio je 8,49% (36 žena od ukupno 424) što je blagi pad u odnosu na 2019. godinu, kada je udio žena iznosio 9,27% (60 žena od ukupno 647)²⁸. Nadalje, SRI u inozemstvu u 2020. godini završilo je ukupno 9 polaznika iz MORH-a i OSRH, među kojima nije bilo žena. U 2019. godini SRI u inozemstvu završilo je ukupno 26 polaznika iz MORH-a i OSRH, među kojima su bile 4 žene (13,79%).²⁹

Različite oblike funkcionalne izobrazbe (u daljnjem tekstu: FI) u zemlji u 2020. godini završilo je ukupno 695 polaznika iz MORH-a i OSRH. Udio žena iznosio je 6,33 % (44 žene), što je blago smanjenje u odnosu na prethodnu 2019. godinu kada je od ukupno 1308 polaznika iz MORH-a i OSRH udio žena iznosio 7,18% (94 žene), a što je daljnje smanjenje u odnosu na 2018. godinu kada je udio žena bio 8,39% (128 žena od ukupno 1524 polaznika).³⁰ Nadalje, FI u inozemstvu u 2020. završilo je 32 polaznika, od čega je udio žena iznosio 6,25% (2 žene), što je znatno smanjenje u odnosu na 2019. kada je FI u inozemstvu završilo 96 polaznika, od čega je udio žena iznosio 25,00% (24 žene).³¹

U 2020. godini, udio žena u kadetskoj populaciji, odnosno u okviru sveučilišnih vojnih studijskih programa: „Vojno inženjerstvo“ i „Vojno vođenje i upravljanje“ na HVU „Dr. Franjo Tuđman“ te civilno-vojnog školovanja na studiju aeronautike za vojne pilote, iznosio je 24,75% (107 žena),

²⁶ U odnosu na 2019. godinu – kada je od ukupno 904 polaznika udio žena bio 13,71% (124 žene) – zabilježen je blagi pad zastupljenosti žena na SRI. No, ostvareno je povećanje u odnosu na 2018. godinu, kada je od ukupno 858 polaznika MORH-a i OS RH udio žena na SRI iznosio 11,88% (102 žene).

²⁷ Povećanje je bilo zabilježeno na 3. razini SRI i to na: Zapovjedno stožernoj školi (ZŠŠ) gdje je udio žena iznosio 20,00% (6 žena od ukupno 30 polaznika), usporedno s prethodnom godinom kada je udio žena iznosio tek 4,54% (1 žena od ukupno 22 polaznika) i na Vojno strukovnoj izobrazbi časnika gdje je udio žena iznosio 32,00% (17 žena od ukupno 53 polaznika), usporedno s prethodnom godinom kada je udio žena iznosio 20,75% (11 žena od ukupno 53 polaznika). U 2019. godini zabilježeno je povećanje udjela žena i na 2. razini SRI i to na NČI kada je udio žena iznosio 25,9% (28 žena od ukupno 108 polaznika) dok je u 2018. godini na istu razinu izobrazbe udio žena iznosio 21,36% (25 žena od ukupno 117 polaznika)

²⁸ Podaci ipak ukazuju na povećanje u odnosu na 2018. godinu kada je udio žena iznosio 5,83% (tada su od ukupno 548 polaznika bile 32 žene). Nadalje, povećanje udjela žena zabilježeno je na 4. razini SRI – Visoka dočasnička izobrazba, gdje je udio žena iznosio 9,09% (1 žena od ukupno 11 polaznika), usporedno s 2019. godinom kada je udio žena iznosio 7,69% (s istim brojem polaznica tj. 1 žena od ukupno 13 polaznika). Također, zabilježen je blagi porast i na 2. razini SRI – Temeljna dočasnička izobrazba, gdje je udio žena u 2020. godini iznosio 8,06% (5 žena od ukupno 62 polaznika), usporedno s 2019. godinom kada je udio žena iznosio 6,59% (13 žena od ukupno 197 polaznika).

²⁹ Od početka primjene NAP-a vidljive su oscilacije u udjelu žena među polaznicima SRI u inozemstvu, a i porast u 2019. godini u odnosu na neke od prethodnih godina: 9,52% u 2018. godini; 19,04% u 2017. godini; 0% u 2016. godini; 11,76% u 2015. godini; 9,30% u 2014. godini; 6,30% u 2013. godini; 8,60% u 2012. godini; 0% u 2011. godini. Oscilacije se dijelom povezuju s nemogućnošću dužeg izbivanja žena iz zemlje prvenstveno zbog majčinstva.

³⁰ U ovom segmentu su evidentne blage oscilacije, što pokazuju i podaci iz 2017., kada je udio žena iznosio 5,79% (112 žena od ukupno 1932 polaznika) i 2016., kada je udio žena iznosio je 5,20% (98 žena od ukupno 1881 polaznika).

³¹ U 2020. godini zaustavljen je rast koji je bio zabilježen 2019. godine u odnosu na prethodne godine, kada je povećan udio žena na 25,00% u odnosu na 2018. godinu i kada je FI završilo 144 polaznika, od čega je udio žena iznosio 18,75% (27 žena) i 2017. godine kada je FI završilo 134 polaznika, od čega je udio žena iznosio 19,40% (26 žena), a što je bilo znatno povećanje u odnosu na 2016. godinu kada je od ukupno 54 polaznika udio žena bio 4,61% (3 žene).

dok je prethodne 2019. godine njihov udio iznosio 25,99% (111 žena)³². To je i dalje visoka zastupljenost ukoliko se uzme u obzir podatak o zastupljenosti časnica u MORH-u i OSRH (s 31. prosincem 2020.) od 19,19%.

Također, nastavljeni su naponi u smislu poticanja sudjelovanja žena koje ispunjavaju kriterije za upućivanje na različite razine izobrazbe. U okviru odabirnih vijeća vodilo se računa o adekvatnoj zastupljenosti žena koje se upućuju na izobrazbu i u odnosu na njihovu sveukupnu zastupljenost u OSRH.³³

MUP – Policijska akademija kao jedinstvena ustanova u Republici Hrvatskoj zadužena za obrazovanje policijskih službenika na svim razinama (temeljno obrazovanje, visokoškolsko obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje) posvećuje posebnu pažnju osiguranju jednakih prava i mogućnosti muškaraca i žena u pogledu pristupa i sudjelovanja u obrazovanju. Prilikom raspisivanja natječaja ili poziva za sudjelovanje u pojedinim oblicima obrazovanja koristi se rodno utemeljeni jezik, a poziv je namijenjen jednako ženama i muškarcima, kako u policijskom sustavu, tako i izvan njega.

U odnosu na temeljno obrazovanje koje provodi Policijska škola „Josip Jović“, odnosno Program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka, aktivnosti vezane za promicanje zanimanja i poboljšanje procesa novčenja i selekcije intenzivirane su tijekom 2018. godine i nastavljene u 2019. i 2020. godini. U svim promotivnim aktivnostima (medijski nastupi, promotivni materijali, objave na društvenim mrežama, „Dani otvorenih vrata“) jednako su zastupljene žene policijski rukovoditelji, policijske službenice i polaznice Programa obrazovanja. Navedenim rodno osjetljivim pristupom, posebice uvođenjem sveobuhvatne kampanje u 2018. godini, znatno je povećana zastupljenost žena u Programu obrazovanja. U školskoj godini 2017./2018. od ukupno upisanih 400 polaznika žena je bilo 73 (18,2%). U školskoj godini 2018./2019. upisano je ukupno 750 polaznika od čega 244 žene (32,5%) te u školskoj godini 2019./2020. upisno je ukupno 790 polaznika, od čega 253 žene (32%).

U sklopu visokoškolskog obrazovanja koje provodi Visoka policijska škola, na Stručni studij Kriminalistike u akademskoj godini 2018./2019. na 1. godinu studija upisano je 117 studenata, od čega 43 žene, na 2. godinu 124 studenta, od čega 26 žena i na 3. godinu 120 studenata, od čega 45 žena. U akademskoj godini 2019./2020. na 1. godinu upisano je 96 studenata, od čega 32 žene, na 2. godinu 111 studenta od čega 37 žena i na 3. godinu 99 studenata od čega 26 žena.

Na Specijalističkom diplomskom stručnom studiju Kriminalistike također se posvećuje pažnja jednakom pristupu žena i muškaraca. U akademskoj godini 2018./2019. na 1. godinu upisano je 64 studenata, od čega 31 žena, a na 2. godinu 76 studenta, od čega 24 žene. U akademskoj godini 2019./2020. na 1. godinu upisano je 58 studenata, od čega 15 žena, a na 2. godinu 62 studenta, od čega 29 žena.

³² U 2018. udio žena je iznosio 24,35% (104 žene); u 2017. – 24,78% (86 žena), a u 2016. – 34,6% (63 žene).

³³ Udio žena u djelatnom vojnom sastavu raspoređenih u MORH-u i OSRH (na dan 31. prosinca 2020.) iznosio je sveukupno 13,05% (19,19% časnica; 10,84% dočasnica; 11,49% vojnkinja/mornarica); što je jedna od većih zastupljenosti žena usporedno s ostalim članicama NATO-a i EU-a. Nadalje, udio žena među državnim službenicima i namještenicima iznosio je respektabilnih 50%. U 2020. godini je tako zabilježen rast u odnosu na prethodnu 2019. godinu kada je udio žena u djelatnom vojnom sastavu iznosio sveukupno 12,77% (18,65% časnica; 10,90% dočasnica; 11,05% vojnkinja/mornarica), a udio žena među državnim službenicima i namještenicima iznosio 49,02%.

I na svim ostalim razinama obrazovanja posvećuje se pažnja omogućavanju jednakog pristupa obrazovanju ženama i muškarcima.

- **Mjera 2: Provoditi edukaciju o rez. VSUNoŽMS kroz odgovarajuće aktivnosti (preduputne obuke/osposobljavanja) na svim razinama za upućivanje u međunarodne misije i operacije, s naglaskom na sadržaje vezane uz rodnu perspektivu, uključujući tematiku o zaštiti civila te specifičnim potrebama žena i djece**
 - Nositelji: MORH, MUP, MVEP i ostala uključena tijela koja upućuju civilne stručnjake u međunarodne misije i operacije
 - Indikator: Broj preduputnih obuka/osposobljavanja s navedenim sadržajima
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – U preduputnim obukama postrojbi i pojedinaca OSRH za sudjelovanje u misijama i operacijama potpore miru u inozemstvu još od 2000. godine obrađuju se nastavni moduli iz međunarodnog prava oružanih sukoba i međunarodnog humanitarnog prava kroz koje se posredno obrađuje zaštita civila te nasilje nad ženama i djecom za vrijeme sukoba, odnosno u područjima sukoba. Posebna edukacija o ženama u ratnim i poratnim situacijama, nasilju nad ženama i djecom te specifičnim potrebama lokalnih žena provodi se kroz program preduputne obuke ključnog osoblja, kao što je bila preduputna obuka zapovjednog i stožernog osoblja za Misiju NATO-a „Odlučna potpora“ u Afganistanu.

Nadalje, u skladu s revidiranom Zajedničkom direktivom NATO strateških zapovjedništava Bi-SCD 40-1 (Rev. 2), svi pripadnici OSRH koji se upućuju u NATO-ove operacije potpore miru, bez obzira na dužnost koju će izvršavati, prije upućivanja obavezno završavaju NATO-ov tečaj na daljinu: *ADL 169 – Improving Operational Effectiveness by Integrating Gender Perspective*. Krajem 2017. godine, Glavni stožer OSRH izradio je i distribuirao nositeljima obuke dopunski program za obuku postrojbi iz područja rodne perspektive u vojnim operacijama, a koji se nastavlja na usvojena znanja kroz online tečaj ADL 169.

Predmetna tematika detaljnije se izvodi i uvježbava u okviru specijaliziranih tečajeva za misije UN-a te NATO i EU operacije potpore miru u Središtu za međunarodne vojne operacije (u daljnjem tekstu: SMVO) „Josip Briški“ u Rakitju (od 2004. godine). Polaznici tečajeva u SMVO „Josip Briški“, uz pripadnike OSRH i djelatnike MORH-a, uključuju i pripadnike stranih oružanih snaga kao i djelatnike drugih tijela državne uprave. U izvođenju predmetne tematike, u segmentu izobrazbe/obuke potporu pružaju raspoloživi NATO certificirani instruktori, odnosno savjetnici/e za rodnu perspektivu u vojnim operacijama³⁴. U okviru individualnih preduputnih obuka i tečajeva u SMVO „Josip Briški“, obrađuju se sljedeće teme: 1) Prevencija i odgovor na rodno utemeljeno nasilje u sukobima; 2) Žene, mir i sigurnost; 3) Seksualno zlostavljanje i iskorištavanje; 4) Rodna pitanja i 5) Rodne perspektive.

Predmetna tematika se također obrađuje prema NATO/NCGM programu tečaja za obuku instruktora o integraciji rodne perspektive u vojnim operacijama u okviru spomenutog GToT

³⁴ MORH/OS RH raspolažu bazom od ukupno 52 instruktora/ice, od toga 51 pripadnik/ca OS RH i 1 državni službenik (35 žena i 17 muškaraca).

tečaja koji se provode RACVIAC, NCGM i OSRH, a radi postizanja interoperabilnosti pripadnika oružanih snaga koji sudjeluju u međunarodnim vojnim operacijama. Edukacija obuhvaća sljedeće teme: rez. VSUNoŽMS, integracija rodne perspektive na strategijskoj, operativnoj i taktičkoj razini; seksualno i rodno utemeljeno nasilje u područjima sukoba; međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava sa sadržajem o zaštiti civila i potrebama žena i djece.

Nadalje, u program dvotjednog međunarodnog tečaja koji je iniciran u okviru Američko-jadranske povelje (A5) pod nazivom *Command Senior Enlisted Leader Course*, a namijenjen je prvim dočasniciima najviših razina vođenja, uvrštena su po dva školska sata s tematikom vezanom uz rez. VSUNoŽMS. Obrađuju se sljedeći sadržaji: Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije protiv žena; Direktiva NATO Bi-SCD 40-1 – strategijska, operativna i taktička razina; integracija rodne perspektive u različitim scenarijima u područjima operacija; prepoznavanje kako se integracijom rodne perspektive povećava operativna učinkovitost; razumijevanje kako uloge i potrebe žena te muškaraca, djevojčica i dječaka utječu na vojne zadaće i funkcije. U 2019. godini tečaj je proveden na HVU „Dr. Franjo Tuđman“, a sudjelovalo je 16 polaznika iz država članica A5, uključujući 7 polaznika iz OS RH. U 2020. godini tečaj je otkazan zbog epidemioloških mjera.

U segmentu izobrazbe i obuke u 2020. godini također je pripremljen novi test za provjeru znanja iz rodne perspektive i rodne jednakosti za Razinu I (vojnik); Razinu II (dočasnik i časnik); Razinu III (savjetnički timovi, zapovjednik kontingenta, stožerni časnik).

MUP – U sklopu preduputnih obuka koje je provodio MUP, kao i policijskih obuka za sudjelovanje u mirovnim misijama i operacijama potpore miru koje se provode u inozemstvu, obrađuju se nastavni moduli iz međunarodnog prava i humanitarnog prava, kao i teme o zaštiti civila i sprječavanju nasilja nad ženama i djecom na područjima sukoba, za vrijeme sukoba i u razdoblju oporavka. Svi policijski službenici/službenice koji su sudjelovali ili su kandidati za sudjelovanje u mirovnim operacijama prolaze preduputnu obuku kao jedan od preduvjeta za sudjelovanje u mirovnim operacijama. Osim obvezne osnovne obuke, policijski službenici/službenice upućuju se i na dodatne programe preduputnog osposobljavanja u kojima se detaljnije obrađuju i teme vezane uz rez. VSUNoŽMS, odnosno tematika o zaštiti civila te o specifičnim potrebama žena i djece. Primjerice, u okviru CEPOL-a³⁵, jedna je policijska službenica sudjelovala na tečaju „*Human Rights Mainstreamed in CSDP Missions*“ u Sloveniji (studeni 2019.), a još jedna na tečaju „*Change management in EU CSDP Missions*“ u Poljskoj (prosinac 2019.).

Zbog epidemioloških mjera uvedenih u cilju suzbijanja pandemije COVID-19, tijekom 2020. godine nisu održane preduputne obuke i osposobljavanja koja su bila predviđena kao rezidencijalni međunarodni treninzi u organizaciji certificiranih međunarodnih organizacija i institucija za provedbu preduputnog osposobljavanja za policijske službenike. U 2020. godini bilo je planirano održavanje sljedećih tečajeva, za koje su objavljeni pozivi za sudjelovanje i izvršene nominacije, međutim nisu održani zbog pogoršanja epidemiološke situacije:

- Orijehtacijski tečaj o ZSOP-u (*CSDP Orientation Course*) trebao se održati u razdoblju od 28. rujna do 2. listopada 2020. godine u Bruxellesu, a za sudjelovanje je bila nominirana jedna policijska službenica;

³⁵ *European Union Agency for Law Enforcement Training* je agencija EU koja osposobljavanjem potiče suradnju u izvršavanju europskog i međunarodnog zakonodavstva.

- Preduputna obuka za osposobljavanje policijskih službenika za sudjelovanje u međunarodnim misijama u organizaciji Mađarske nacionalne policije trebala se održati u razdoblju od 4. do 10. listopada 2020. u Policijskom centru za obuku Csopak, a za sudjelovanje su bila nominirana dva policijska službenika;

- Tečaj CEPOL-a „*EU missions and operations – Strategic Advising*“ trebao se održati u razdoblju od 28. rujna do 2. listopada 2020. u Bratislavi, a bilo je planirano sudjelovanje jednog policijskog službenika.

Zbog gore navedenih razloga, također nije bilo moguće planirati niti organizirati višednevne dodatne preduputne tečajeve za policijske službenike u Republici Hrvatskoj. Policijski službenici koji su tijekom 2020. godine upućeni u Savjetodavnu misiju EUAM Ukrajina (jedna policijska službenica i jedan policijski službenik), kroz individualnu pripremu prije upućivanja educirani su o potrebi primjene rez. VSUNoŽMS za vrijeme sudjelovanja i rada u misiji EUAM Ukrajina.

MVEP u izvještajnom razdoblju nije upućivao diplomate/kinje u međunarodne misije i operacije te u tu svrhu nije provodio preduputne obuke i osposobljavanja. Međutim, edukacija o rez. VSUNoŽMS provodila se redovito u okviru Jednogodišnjeg stručnog diplomatskog studija pri Diplomatskoj akademiji MVEP-a, a ovisno o potrebi i kroz individualne programe priprema za odlazak na mandat u diplomatske i konzularne misije i urede Republike Hrvatske (vidi podatke pod Mjerom 4.)

• **Mjera 3: Provoditi edukaciju strateških donositelja/ica odluka u nadležnim tijelima državne uprave o rez. VSUNoŽMS**

- Nositelji: MORH, MUP, MVEP i ostala uključena tijela koja upućuju civilne stručnjake u međunarodne misije i operacije
- Indikator: Broj provedenih edukacija
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Edukacija za strateške donositelje/ice odluka planirana je kroz međunarodne aktivnosti, odnosno funkcionalne izobrazbe u inozemstvu u institucijama čiji programi imaju sadržaje vezane za rez. VSUNoŽMS te integraciju rodne perspektive za stratešku i operativnu razinu. Međutim, u 2019. godini planirane izobrazbe nisu realizirane, dijelom zbog prevelikog broja prijava te ograničenog kapaciteta organizatora, odnosno provoditelja aktivnosti, što zbog neraspoloživosti odgovarajuće razine/profila sudionika. U 2020. godini planirane izobrazbe također nisu realizirane zbog mjera ograničenja vezanih uz pandemiju COVID-19. U okviru programa osposobljavanja osoblja na ključnim položajima unutar MORH-a i OSRH, do sada je 8 pripadnika OSRH (4 žene i 4 muškarca) upućeno na edukaciju za strategijsku/operativnu razinu u NCGM i to na: *Gender Advisor Course- GENAD* i *Gender Field Advisor Course - GFA*. U okviru OSRH, edukacija o rez. VSUNoŽMS za stratešku razinu obrađuje se kroz „aktualna predavanja“ u skladu s nastavnim planom i programom Ratne škole na HVU „Dr. Franjo Tuđman“.

MUP – U sklopu edukacija koje provodi Policijska akademija za sve razine rukovoditelja uključene su teme vezane uz poštivanje ljudskih prava. Tijekom 2019. godine provedeno je 5 edukacija za načelnike/načelnice policijskih postaja na kojima je sudjelovalo ukupno 269 sudionika, od čega 13 žena. Tijekom 2020. godine provedene su 3 edukacije za

načelnike/načelnice policijskih postaja i pomoćnike/pomoćnice načelnika/načelnica policijskih postaja na kojima je bilo 131 sudionika od čega 3 žene.

MVEP – Strateški donositelji/ce odluka u MVEP-u na svim razinama velikim su dijelom dobro upoznati sa sadržajem rez. VSUNoŽMS i često se s njima susreću i primjenjuju ih u raznim prigodama u praksi. Ciljevi i načela ovih rezolucija trajno ugrađeni u temelje vanjske politike Republike Hrvatske, te MVEP već niz godina kroz svoje vanjskopolitičko djelovanje na multilateralnom i bilateralnom planu kao i kroz politiku međunarodne humanitarne pomoći i razvojne suradnje strateški promiče ravnopravnost spolova i osnaživanje žena, polazeći sa stajališta da ravnopravno sudjelovanje žena u svim društvenim, političkim i mirovnim procesima doprinosi sprječavanju sukoba, bržem post-konfliktnom oporavku i ukupnom održivom razvoju i prosperitetu.

- **Mjera 4: Provoditi edukacije o rez. VSUNoŽMS u okviru programa Diplomatske akademije te u okviru priprema za odlazak na mandat u diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Hrvatske**
 - Nositelj: MVEP
 - Indikator: broj održanih predavanja i konzultacija
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP – Rez. VSUNoŽMS i njihova provedba obrađuju se u sklopu nekoliko kolegija u okviru Jednogodišnjeg stručnog diplomatskog studija koji provodi Diplomatska akademija. U izvještajnom razdoblju, ovaj su studij pohađala tri naraštaja s više od 100 polaznika iz MVEP-a te iz drugih državnih tijela i institucija. Polaznici su upoznati sa sadržajem rezolucija i ciljevima Programa za žene, mir i sigurnost te s njihovom provedbom na nacionalnoj i međunarodnoj razini, a pojedini segmenti detaljnije su obrađeni u sklopu predavanja o međunarodnim organizacijama, ljudskim pravima, humanitarnoj pomoći i razvojnoj suradnji te o međunarodnoj sigurnosti i mirovnim operacijama. Ovisno o potrebi službe, tema je bila uvrštena i u individualne programe priprema za odlazak na mandat u diplomatske i konzularne misije i urede Republike Hrvatske.

- **Mjera 5:**
 - Nositelj: PA
 - a) Utvrditi analizu potreba edukacije pravosudnih dužnosnika/ica o elementima rez. VSUNoŽMS na području ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava**
 - Indikator: analiza potreba edukacije
 - Rok: zadnje tromjesečje 2019.
 - b) Temeljem provedene analize provoditi odgovarajuću edukaciju pravosudnih dužnosnika/ca**
 - Indikator: broj provedenih edukacija
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

PA je provela analizu potreba edukacije na temu rez. VSUNoŽMS. Od ukupno 101 anketiranih pravosudnih dužnosnika/ica, njih 12 je popunilo upitnik i ukazalo na potrebu održavanja edukacije. Nakon pregleda rezultata analize, Programsko vijeće PA odlučilo je na sjednici održanoj 24. rujna 2020. godine da se radionice na predmetnu temu neće održavati zbog malog broja pravosudnih dužnosnika/ca koji/e su izrazili/e interes za edukaciju.

- **Mjera 6: Provoditi edukaciju stručnog osoblja u zdravstvenim ustanovama o rez. VSUNoŽMS**

- Nositelj: MZ
- Indikator: broj provedenih aktivnosti
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MZ – U okviru zdravstvenog sustava, s ciljem jačanja programa obuke i obrazovanja, provodile su se aktivnosti vezane za edukacije o psihosocijalnom tretmanu i resocijalizaciji žena s problemom ovisnosti. Prema dostupnim podacima, od ukupnog broja osoba u tretmanu liječenja i odvikavanja od ovisnosti o drogama u bolničkom, izvanbolničkom sustavu te u terapijskim zajednicama 33,6% čine žene, koje se pritom susreću i s brojnim problemima kao što su izostanak podrške primarne obitelji, oskudne socijalne mreže, nezaposlenost, nemogućnost rješavanja stambenog pitanja. Stoga su u koordinaciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ) provedene aktivnosti usmjerene na razvijanje usluga za žene s problemom ovisnosti kao i na povezivanje i jačanje suradnje u pružanju navedenih usluga.

U okviru Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji se provodi od 2007., tijekom izvještajnog razdoblja provodili su se i programi oporavka i rehabilitacije žena s problemom ovisnosti o drogama kroz pružanje paketa usluga usmjerenih uspješnom održavanju apstinencije i njihove društvene reintegracije. U cilju poticanja zapošljavanja socijalno osjetljivih skupina, među koje spadaju i žene liječene od ovisnosti o drogama, provedene su mjere za poticanje njihovog obrazovanja i zapošljavanja kroz aktivnosti profesionalnog usmjeravanja te mjere aktivne politike sufinanciranja i financiranja obrazovanja i zapošljavanja. S ciljem učinkovitije provedbe projektnih aktivnosti, 12. studenoga 2019. u Splitu održana je Regionalna edukacija o Projektu za područje Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije, a 2. prosinca 2020. u Zagrebu Regionalna edukacija za područje Grada Zagreba, Zagrebačke, Karlovačke, Sisačko-moslavačke i Krapinsko-zagorske županije, na kojima su sudjelovali i predstavnici zdravstvenog sustava.

Nadalje, u organizaciji HZJZ 9. prosinca 2020. godine održan je Okrugli stol na temu izazova skrbi i tretmana žena s problemom ovisnosti o drogama koji je uz predstavnike zdravstvenog sustava okupio i predstavnike ostalih relevantnih tijela i ustanova. Raspravljalo se o važnosti razvijanja specifičnih programa tretmana i rehabilitacije usmjerenih prema ženama ovisnicama sukladno njihovim obilježjima. Ujedno se inicirala i izrada protokola između zdravstvenih ustanova i centara za socijalnu skrb s ciljem jačanja suradnje zdravstvenog i socijalnog sustava i integracije podataka iz različitih službi kako bi se unaprijedila kvaliteta usluga koje su pružaju ženama s problemom ovisnosti, te olakšao i ubrzao proces pravodobne i prikladne intervencije. HZJZ također sudjeluje u projektu Pompidou grupe Vijeća Europe vezanom uz problematiku droga kod izbjeglica, migranata i interno raseljenih osoba, u okviru kojeg je jedan od ciljeva i zaštita prava žena

izbjeglica i migrantica kod kojih postoji problem ovisnosti o drogama, a s ciljem osiguranja pružanja odgovarajuće skrbi.

U izvještajnom razdoblju, HZJZ u suradnji s Hrvatskim društvom za socijalnu psihijatriju, Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom, Udrugom za promicanje inkluzije i Hrvatskim savezom za osobe s intelektualnim teškoćama provodio je i projekt Svjetske zdravstvene organizacije „Quality rights“. Cilj projekta je unaprijediti primjenu UN-ove konvencije o pravima osoba s invaliditetom s posebnim naglaskom na zaštitu prava žena s invaliditetom. Edukacije su provedene u KBC Vrapče, Psihijatrijskoj bolnici Popovača te u Domu za starije osobe Zagreb.

• **Mjera 7: Poučavati o elementima rez. VSUNoŽMS unutar predmetnih i međupredmetnih kurikuluma u osnovnim i srednjim školama**

- Nositelj: MZO
- Indikator: broj planiranih sati u okviru nastavnog plana
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MZO – Relevantni sadržaji obrađuju se u okviru domene *Ljudska prava*, sukladno ciljevima učenja i poučavanja koji su definirani u Kurikulumu za međupredmetnu temu Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole („Narodne novine“, 10/19.)³⁶. Učenje i poučavanje Građanskog odgoja i obrazovanja pretpostavlja podjednaku zastupljenost sadržaja svih domena, raspoređenih u odgojno-obrazovne cikluse. Ostvarena očekivanja jednog ciklusa omogućuju kvalitetan prijelaz u sljedeći, nadogradnju područja znanja, vještina i stavova i ostvarenje ciljeva Građanskog odgoja i obrazovanja. Vremenski okviri za učenje i poučavanje nisu određeni završetkom pojedinoga razreda, već ciklusima. Specifičnost takve vremenske organizacije ogleda se u prohodnosti između ciklusa. Na taj način ostvaruje se prožimanje školskoga i izvanškolskoga učenja.

Ljudska prava neophodan su preduvjet razvoja demokratskoga društva u kojemu učenici sudjeluju u aktivnostima važnima za njihov osobni razvoj i razvoj društva. Mladim ljudima stalo je do zaštite ljudskih prava te su zato nositelji demokratskih promjena i promicatelji demokratskih vrijednosti. Svojim aktivnim sudjelovanjem u razredu i školi učenici prakticiraju znanja i stječu vještine demokratskoga odlučivanja, a potom i političkoga sudjelovanja u donošenju odluka važnih za

³⁶ Kurikulum je dostupan na poveznici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html), a definira sljedeće ciljeve učenja i poučavanja:

1. razvijati građansku kompetenciju koja učenicima, kao informiranim, aktivnim i odgovornim članovima društvene društvenih zajednica na svim razinama, omogućuje učinkovito obavljanje građanske uloge
2. usvojiti znanja o ljudskim pravima, političkim konceptima, procesima i političkim sustavima, te obilježjima demokratske zajednice i načinima sudjelovanja u njezinu političkome i društvenome životu
3. promicati vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, slobodu, ravnopravnost i solidarnost), demokratska načela u zajednici unutar i izvan školskoga života, razvijati kritičko mišljenje i vještine argumentiranja te komunikacijske vještine potrebne za društveno i političko sudjelovanje u procesu oblikovanja cjelovitoga iskustva aktivnoga građanstva
4. u demokratskome školskom ozračju i široj demokratskoj zajednici razvijati Ustavom propisane temeljne vrijednosti – slobodu, jednakost, etičnost, moral, obiteljske vrijednosti i vrijednost braka, nacionalnu ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalnu pravdu, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva i doma, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavinu prava i demokratski višestranački sustav.

okolinu u kojoj žive i rade. Domena ljudska prava podrazumijeva usvajanje znanja, stjecanje vještina i razvijanje stavova u kontekstu upoznavanja i prakticiranja dječjih i ljudskih prava. Učenici upoznaju načine ostvarivanja svojih prava na konkretnim primjerima iz svakodnevnoga života. Promicanje i zaštita ljudskih prava preduvjeti su punog razvoja svake osobe, a njima se potvrđuje sloboda i dostojanstvo pojedinca kao ljudskoga bića. Učenici razumiju da nije dovoljno samo poznavati ljudska prava, nego ih trebaju biti sposobni i zaštititi. Razumiju i mogu primijeniti instrumente i mehanizme zaštite dječjih i ljudskih prava. Učenici prepoznaju slučajeve diskriminacije i procjenjuju kako primjereno reagirati, odnosno kome se i kako obratiti za pomoć. Prihvaćajući različitost kao značajku identiteta svakoga pojedinca, učenici razvijaju osjetljivost za druge i drugačije i prevladavaju stereotipe i predrasude. Dugoročni cilj odgoja i obrazovanja za ljudska prava je stvaranje kulture poštovanja različitosti utemeljene na univerzalnim vrijednostima ljudskih prava kao i na razvijanju sustava njihove učinkovite zaštite.

- **Mjera 8: Podupirati projekte organizacija civilnog društva vezane uz rez. VSUNoŽMS u okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih**
 - Nositelj: MZO
 - Indikator: broj sufinanciranih projekata
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MZO – U okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2019./2020. pristiglo je ukupno 194 projektnih prijedloga, te je odobreno financiranje ukupno 75 projekata u ukupnom iznosu od 8.496.169,38 kn. Vezano uz rez. VSŽMS, financirani su projekti u sljedećim prioritetnim skupinama:

1. „Odgoj i obrazovanje za osobni i socijalni razvoj, solidarnost, socijalnu uključenost i opće ljudske vrijednosti“ - financirano je ukupno 6 projekata u iznosu od 1.236.524,81 kuna,
2. „Odgoj i obrazovanje za mir i nenasilno rješavanje sukoba“ - financirano je ukupno 11 projekata u iznosu od 807.943,78 kuna,
3. „Odgoj i obrazovanje za ljudska prava, odgovornost i aktivno građanstvo“ - financirano je ukupno 6 projekata u iznosu od 586.245,34 kuna,
4. „Odgoj i obrazovanje o pravima i očuvanju identiteta nacionalnih manjina, interkulturalizmu i multikulturalizmu“ - financirano je ukupno 2 projekta u iznosu od 248.237,24 kuna

- **Mjera 9: O snažiti mrežu nacionalnih stručnjaka/inja za rodnu perspektivu (instruktore/ce, savjetnici/e, koordinatori/ce i dr.)**
 - Nositelji: MORH, MUP
 - Indikator: broj provedenih aktivnosti
 - Rok: siječanj 2020.

Podaci o provedbi

MORH – U cilju osnaživanja mreže stručnjaka za integraciju rodne perspektive u OSRH, Odlukom ministra obrane odobreno je upućivanje dva polaznika iz MORH-a i OSRH u 2019. i 2020. godini na: *Gender Advisor Course (GENAD)*; jednog sudionika razine generala/admirala na aktivnost *Key Leader Seminar on Gender in Military Operations (KLS)* u NCGM-u (Švedska); te dva polaznika na tečaj pod nazivom *Comprehensive Approach to Gender in Operations* u organizaciji Europskog koledža za sigurnost i obranu (*European Security and Defence College*, u daljnjem tekstu: ESDC). Međutim, navedene aktivnosti nisu realizirane zbog pandemije COVID-19 i epidemioloških mjera u 2020. godini, a u 2019. godini zbog velikog broja prijava i ograničenog broja mjesta na navedenim tečajevima. Ipak, tijekom proteklih godina OSRH su osposobili 8 certificiranih pripadnika OSRH (4 žene i 4 muškarca) za rodno savjetnika upućivanjem na relevantne tečajeve NCGM-a. Na tečaj u okviru ESDC-a, do sada je upućeno dvoje pripadnika OSRH (1 žena i 1 muškarac). Kroz tečajeve NCGM-a polaznici se osposobljavaju za zadaću savjetnika za rodnu perspektivu u vojnim operacijama na strateškoj i operativnoj razini, dok je cilj tečaja ESDC-a osposobiti polaznike za učinkovitu operacionalizaciju rodne perspektive u kontekstu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike i međunarodnih misija i operacija. Nadalje, iako nije pohađala formalno osposobljavanje, jedna časnica stekla je iskustvo kao rodna savjetnica u vojnim operacijama izravnim postavljenjem na dužnost savjetnice za rodna pitanja u NATO operacijama potpore miru u Afganistanu.

Izgradnji mreže nacionalnih stručnjaka/inja za rodnu perspektivu pridonio je i već spomenuti NATO/NCGM program tečaja za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama koji provode MORH/OSRH u suradnji s NCGM-om i RACVIAC-om.³⁷ Zaključno s 31. prosincem 2020.

³⁷ Kako bi se povećao broj obučeni stručnjaka iz područja rodne perspektive u MORH-u i OS RH te kako bi se izgradila jaka mreža certificiranih NATO instruktora za rodnu perspektivu u vojnim operacijama, zajedno s NCGM-om i RACVIAC-om, u svibnju 2014. godine organiziran je prvi GToT tečaj za instruktore rodne perspektive u vojnim operacijama u Republici Hrvatskoj. Obuku je proveo Mobilni obučni tim iz NCGM-a zajedno s djelatnicima SMVO „Josip Briški“, a koji su ranije obučeni u NCGM-u kao instruktore. Tečaj je organiziran kao regionalni, ali su OS RH, kao jedan od suorganizatora, imale poseban status te je tako dodatno obučeno i certificirano 16 instruktora za rodnu perspektivu. U svibnju 2015. godine održan je sljedeći GToT tečaj u suradnji NCGM-a, RACVIAC-a i OS RH, koji je proširen sa stranim polaznicima iz NATO zemalja, te s većim angažmanom instruktora iz OS RH u samoj provedbi tečaja. Planirana ciljana skupina iz RH na predmetnom tečaju bili su nastavnici i instruktore iz HVU-a i obučnih središta OS RH. Potom, u svibnju 2016. godine, uz financijsku i logističku potporu RACVIAC-a, financijsku i organizacijsku potporu UNDP-a, nadzornu ulogu NCGM-a te uz sudjelovanje dijela regionalnih instruktora, proveden je treći GToT tečaj gdje su OS RH preuzele glavninu obveza. Direktor GToT tečaja (prvi koji nije iz NCGM-a) bio je pripadnik OS RH, a za provedbu su većinom bili angažirani NATO certificirani instruktore/savjetnici pripadnici OS RH (16 od ukupno 20). Polaznici tečaja bili su sudionici iz 12 zemalja članica i partnera NATO-a (4 polaznice iz OS RH). Nadalje, u svibnju 2017. godine, uz financijsku i logističku potporu RACVIAC-a, nadzornu ulogu NCGM-a te uz sudjelovanje dijela regionalnih instruktora proveden je četvrti GToT tečaj gdje su OS RH ponovno preuzele glavninu obveza. Neke od vodećih uloga povjerene su pripadnicima OS RH i to: zamjenica direktora, administratorica, voditeljica i voditelj sindikata. Za provedbu obučnih i vježbovni aktivnosti većinom su angažirani NATO certificirani instruktore/savjetnici pripadnici OS RH (17 od ukupno 20 instruktora je bilo iz OS RH – 9 žena i 8 muškaraca). Među ukupno 14 polaznika, iz 6 zemalja članica i partnera RACVIAC-a i NATO-a, bilo je 7 pripadnika OS RH (6 žena i 1 muškarac). Kontinuiranom suradnjom NCGM-a i RACVIAC-a te GS OS RH, a uz sudjelovanje dijela instruktora iz zemalja članica RACVIAC-a i NORDEFECO (Nordic Defence Cooperaton), u svibnju 2018. godine proveden je peti GToT tečaj. Pripadnici OS RH ponovno su preuzeli značajan broj vodećih uloga: zamjenica direktora, administratorica, voditeljica i voditelj sindikata. Za provedbu obučnih i vježbovni aktivnosti angažirani su NATO certificirani instruktore/savjetnici, većinom pripadnici OS RH (16 instruktora iz OS RH od ukupno 19 instruktora – 9 žena i 8 muškaraca). Među 24 polaznika iz 12 zemalja članica i partnera RACVIAC-a i NATO-a sudjelovalo je 8 pripadnika OS RH (5 žena i 3 muškarca). U rujnu 2019. godine nastavljena je uspješna suradnja RACVIAC-a, NCGM-a (u ulozi mentora) te OS RH uz sudjelovanje dijela gostujućih instruktora iz zemalja članica RACVIAC-a i NORDEFECO (1 žena i 3 muškarca) provedbom šestog po redu GToT tečaja. U provedbi GToT tečaja 2019. godine bilo je angažirano 12 certificiranih instruktora za rodne perspektive iz OS RH (7 žena i 5 muškaraca), od čega su neke

godine, kroz ovaj program ukupno je osposobljeno i certificirano 48 djelatnika/pripadnika MORH/OSRH uključujući jednu državnu službenicu (32 žene i 16 muškaraca). Planiran je nastavak suradnje OSRH s RACVIAC-om i NCGM-om u organizaciji i provedbi GToT tečaja jednom godišnje. Polaznici bi se primali prioritarno iz zemalja članica i partnera RACVIAC-a, NATO-a i Nordijske obrambene suradnje (NORDEFECO).

MUP – U sklopu obrazovnih programa Policijske akademije posvećenih suzbijanju nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja kontinuirano se jačaju kompetencije policijskih službenika i službenica u kontekstu rodne perspektive.

Tijekom 2019. godine održana su tri zasebna programa specijalizacije kroz koje je educirano ukupno 365 policijskih službenika/ca:

- Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu mladeži i obitelji (1 tečaj za ukupno 25 policijskih službenika/ka);
- Temeljni tečaj za rad policijskih službenika operativnog dežurstva policijskih postaja u predmetima nasilja u obitelji (7 tečajeva za 173 policijska službenika/ce);
- Radionica za policijske službenike i pravosudne dužnosnike o odredbama domaćeg i europskog zakonodavstva usmjerenih na suzbijanje i prevenciju nasilja u obitelji (6 radionica za 167 polaznika/ca).

Tijekom 2020. godine kroz tri različita programa specijalizacije educirano je ukupno 139 policijskih službenika/ca:

- Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu mladeži i obitelji (1 tečaj za ukupno 20 policijskih službenika/ka);
- Temeljni tečaj za rad policijskih službenika operativnog dežurstva policijskih postaja u predmetima nasilja u obitelji (5 tečajeva za 99 policijska službenika/ce);
- Radionica za policijske službenike i pravosudne dužnosnike o odredbama domaćeg i europskog zakonodavstva usmjerenih na suzbijanje i prevenciju nasilja u obitelji (1 radionica za 20 polaznika/ca).

- **Mjera 10: Uspostaviti referentni centar i standarde osposobljavanja stručnjaka/inja za rodnu perspektivu u misijama i operacijama**

- Nositelji: MORH, MUP
- Indikator: uspostava referentnog centra i broj provedenih aktivnosti
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH, MUP – Potreba i mogući provedivi modaliteti uspostave referentnog centra, kao i određivanje standarda osposobljavanja stručnjaka za rodnu perspektivu u misijama i operacijama razmotrit će se u nadolazećem razdoblju, imajući u vidu postojeće standarde NATO/NCGM-a i drugih relevantnih organizacija (UN i EU).

od vodećih uloga povjerene pripadnicima OS RH i to uloga direktorice tečaja i uloga administratorice tečaja. Polaznika je bilo ukupno 25 (19 žena i 6 muškaraca, od čega 5 pripadnica OS RH) iz 10 zemalja članica i partnera RACVIAC-a i NATO-a.

- **Mjera 11: Provoditi posebne projekte za osposobljavanje instruktora/ica iz drugih zemalja za implementaciju rodne perspektive, odnosno provedbu rez. VSUNoŽMS**
 - Nositelji: MORH, MUP
 - Indikator: broj provedenih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH, MUP – Zbog epidemioloških mjera za sprječavanje širenja bolesti COVID-19 tijekom 2020. godine nisu provedeni posebni tečajevi međunarodnog karaktera vezano za integraciju rodne perspektive, a tijekom 2019. godine provedena su dva posebna tečaja međunarodnog karaktera, koja su već spomenuta u okviru prethodnih mjera³⁸.

- **Mjera 12: Provoditi preduputnu obuku za polaznice iz drugih zemalja za upućivanje u mirovne misije i operacije UN-a**
 - Nositelji: MVEP, MORH, MUP
 - Indikator: broj polaznica iz drugih zemalja koje su sudjelovale u obuci
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP, MORH, MUP – Program obuke inozemnih policijskih službenica za sudjelovanje u mirovnim operacijama provodi se od 2015. godine u SMVO „Josip Briški“ u Rakitju kao zajednički projekt MVEP-a, MORH-a i MUP-a, te kao podrška sudjelovanju žena u mirovnim misijama i operacijama, sukladno obvezi preuzetoj 2014. godine na sastanku na vrhu o mirovnim operacijama UN-a. MVEP pokriva troškove boravka (smještaj i obroci) i prijevoza (zrakoplovne karte) za sudionice tečaja, dok MORH i MUP osiguravaju provedbu tečaja (instruktori, obučni materijali, lokalni prijevoz). Dvotjedni tečaj za policajke iz trećih zemalja (UNPOC) integriran je u jednomjesečni međunarodni tečaj za vojne promatrače (UNMOC), čime se dodatno naglašava važnost vojno-civilne suradnje i rodnih aspekata u provedbi mirovnih operacija te uvježbava rad u multinacionalnom okruženju. Dosad je tečaj pohađalo više od 50 polaznica iz svih dijelova svijeta koje su uspješno obučene za sudjelovanje u mirovnim misijama UN-a. Zadnji, peti po redu tečaj za inozemne policijske službenice održao se 6. - 18. svibnja 2019., a pohađale su ga polaznice iz Ukrajine, Kolumbije, Malija, Makedonije i Kosova. Uslijed izbijanja pandemije bolesti COVID-19 i uvođenja epidemioloških mjera, u 2020. godini nije bilo moguće održati planiranu, šestu po redu serije obuka inozemnih policijskih službenica. S obzirom da tečaj zahtijeva fizičku prisutnost polaznica nije ga moguće održati on-line, te će se ova aktivnost nastaviti čim to epidemiološki uvjeti dozvole.

MORH – U 2020. godini zbog epidemioloških mjera nisu provedene planirane međunarodne aktivnosti u SMVO „Josip Briški“. U 2019. godini, održane su tri preduputne obuke u SMVO „Josip Briški“ na kojima su sudjelovali polaznici/e iz drugih zemalja:

³⁸ GToT, RACVIAC (rujan 2019.) i GToT *Mobile Training Team*, Lisabon (listopad 2019.)

- *UN Military Observer Course (UNMOC)* – ukupno 23 polaznika (13 žena i 10 muškaraca) od čega 12 stranih polaznika, uključujući 8 žena
- *UN Staff Officer Course (UNSOC)* – ukupno 13 polaznika (2 žene i 11 muškaraca) od čega 4 strana polaznika, uključujući 1 ženu
- *UN Protection of Civilians Course (UNPOC)* – ukupno 11 polaznika (3 žene i 8 muškaraca) od čega 1 strani polaznik.

- **Mjera 13: U scenarije za vježbe (simulacijske i terenske) koje se provode na resornoj ili međuresornoj razini ugraditi pitanja povezana s rodnom perspektivom**

- Nositelji: MORH, MUP
- Indikator: broj provedenih aktivnosti
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Tijekom 2020. godine, zbog pandemije COVID-19, OSRH su sudjelovale u smanjenom broju vježbi. Od provedenih vježbi, pitanja povezana s rodnom perspektivom bila su ugrađena u 10 vježbi OSRH od kojih: jedna simulacijska vježba, tri međuresorne nacionalne vježbe te tri nacionalne vojne vježbe i tri međunarodne vojne vježbe. Tijekom 2019. godine OSRH su sudjelovale u brojnim vježbama u čije su scenarije posebno ugrađena pitanja povezana s rodnom perspektivom. To uključuje 10 vježbi OSRH (2 simulacijske vježbe, 4 međuresorne nacionalne vježbe, 3 međunarodne vojne vježbe) te još 34 provedene međunarodne vojne vježbe u kojima je bilo ugrađenih elemenata odnosno poveznica s rodnom perspektivom.

MUP – U izvještajnom razdoblju, MUP je sudjelovao u manjem broju vježbi od planiranog zbog pandemije COVID-19. Od provedenih vježbi, pitanja povezana s rodnom perspektivom bila su ugrađena u sljedeće vježbe:

- Međuresornu terensku obuku pripadnika OSRH i Uprave kriminalističke policije, na kojoj su prisustvovala i istu uspješno završile tri policijske službenice,
- Specijalistički tečaj za kriminalističke tehničare, kojeg su s uspjehom završile dvije policijske službenice,
- u sklopu Plana policijskog obrazovanja, niz tzv. „regionalnih edukacija“ na razini policijskih uprava, koje su uspješno završile dvije policijske službenice.
- Međuresornu terensku vježbu modula traganja i spašavanja iz ruševina i Simulacijsku edukaciju osposobljavanja na nacionalnom nivou - Državne intervencijske postrojbe iz područja vođenja i zapovijedanja.

Nadalje, sadržaji vezani uz poštivanje temeljnih ljudskih prava i rodnu perspektivu uključeni su u sve obrazovne aktivnosti koje se provode na Policijskoj akademiji i koje imaju oblik praktične/simulacijske nastave.

2. PARTICIPACIJA

CILJ 1: Uvođenje rodne ravnoteže u aktivnosti sigurnosno-obrambenog sustava

- **Mjera 1: Poticati zapošljavanje žena unutar sigurnosno-obrambenog sustava te povećavati broj žena na višim i čelnim položajima, u skladu sa spolnom strukturom organizacije sigurnosno-obrambenog sustava**
 - Nositelji: MORH, MUP, UVNS, SOA
 - Indikator: ukupan broj žena te broj žena na višim i čelnim položajima
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Kampanje za privlačenje osoblja u OSRH jednako su usmjerene na žene kao i na muškarce. Procesi selekcije i odabira za žene su u osnovi isti kao i za muškarce, uvažavajući propisane kriterije prema dobi i spolu.

Udio žena u djelatnom vojnom sastavu raspoređenih u MORH-u i OSRH (na dan 31. prosinca 2020.) iznosio je ukupno 13,05% (19,19% časnica; 10,84% dočasnica; 11,49% vojnkinja/mornarica), što je jedna od većih zastupljenosti žena među članicama NATO-a i EU. Nadalje, udio žena među državnim službenicima i namještenicima iznosio je 50%. U 2020. godini je tako zabilježen rast u odnosu na prethodnu 2019. godinu kada je udio žena u djelatnom vojnom sastavu iznosio 12,77% (18,65% časnica; 10,90% dočasnica; 11,05% vojnkinja/mornarica), a udio žena među državnim službenicima i namještenicima iznosio je 49,02%.

U OSRH je zaključno s 31. prosincem 2020. godine, u kategoriji generala, broj žena ostao isti kao i u prethodnim godinama 2019., 2018. i 2017. godine, s jednom ženom među ukupno 30 generala, a što je udio od 3,23%. Najviši čin u koji je do sada promaknuta žena i dalje je čin brigadnog generala. Među visokim časnicima razine brigadira žena je 6,73% (23 žene), što je postupno povećanje u odnosu na 2019. godinu kada je udio bio 5,56% (18 žena), te 2018. godinu kada je udio bio 4,73% (15 žena). Ovaj podatak ukazuje na nastavak blagog uzlaznog trenda iz 2017. godine, a usporedno s ranijim godinama kada je taj udio iznosio 5,41%.

U 2020. godini, udio žena na zapovjednim i voditeljskim dužnostima u MORH-u i OSRH iznosio je 11,59%, što je povećanje u odnosu na 2019. godinu kada je taj udio iznosio 10,95%. Radi se o nastavku blagog uzlaznog trenda iz prethodnih godina (u 2018. udio žena iznosio je 10,35% , u 2017. 9,34%, a u 2016. 9,10%). U upravnom dijelu MORH-a u 2020. godini na voditeljskim dužnostima bilo je 36,36% žena, dok ih je u OSRH na zapovjednim dužnostima bilo 10,04%. Radi se o blagom porastu udjela žena i na voditeljskim i zapovjednim dužnostima u odnosu na 2019. godinu kada ih je bilo 34,22%, odnosno 9,45%. Tijekom 2020. godine u MORH-u je na dužnost načelnice sektora bila postavljena jedna žena, dok je muškaraca bilo 12. Udio žena među voditeljicama službi je u 2020. godini bio 39,47%, odnosno 15 žena. Tijekom 2019. godine u MORH-u na dužnost načelnice sektora nije bila postavljena niti jedna žena, dok je udio žena među voditeljima službi bio 40,54%. Tijekom 2019. i 2020. godine jedna žena bila je ovlaštena za obavljanje dužnosti ravnateljice Uprave (od četiri postojeće Uprave) do provedbe/završetka javnog natječaja.

MUP – Na dan 31. prosinca 2020. godine od ukupno 25.784 zaposlenika MUP-a na rukovodećim radnim mjestima nalazi se 685 osoba ženskog spola. Od tog broja, 522 osoba ženskog spola je na rukovodećim radnim mjestima policijskih službenica, dok su 163 osobe ženskog spola na rukovodećim radnim mjestima državnih službenica. Nadalje, zabilježen je porast u broju (postotku) žena koje sudjeluju u programu obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka. U školskoj godini 2017./2018., od ukupno 400 polaznika program su pohađale 73 žena (18,2%), u 2018./2019., od ukupno 750 polaznika bilo je 244 žena (32,5%), a u 2019./2020. od ukupno 790 polaznika bilo je 253 žena (32%). Naime, kampanje za upis u spomenuti program rodno su osviještene i rezultiraju sve većim brojem žena uključenih u program obrazovanja, a time i većim brojem žena koje se zapošljavaju u MUP-u po završetku obrazovanja.

UVNS – Zaključno s 31. prosincem 2020. godine, u UVNS-u od ukupnog broja zaposlenika 54% čine žene, dok na višim i čelnim položajima žene također participiraju s udjelom od 54%, uključujući i predstojnicu UVNS-a.

SOA kontinuirano štiti i osnažuje ulogu žena u sigurnosno-obavještajnom radu, ostvarujući stalni trend rasta u skladu s mogućnostima koje pruža unutarnje ustrojstvo SOA-e. Od ukupnog broja zaposlenih u 2020. godini žene su činile 39,25%, na višim i čelnim radnim mjestima bilo je raspoređeno 25,72% žena, a na čelnim mjestima u Sjedištu SOA-e bili je 33,02% žena. Od ukupnog broja redovnih promaknuća u zvanje, promaknuto je 37,42% žena. Ukupni broj žena u SOA-i kao i broj žena na višim i čelnim položajima jasno upućuju na sustavnu provedbu zadane mjere.

- **Mjera 2: Razvijati rodno osjetljiv pristup profesionalnom razvoju unutar sigurnosno-obrambenog sustava**

- Nositelji: MORH, MUP, UVNS, SOA

- Indikatori: broj žena upućenih na osposobljavanje; broj promaknutih/pohvaljenih/nagrađenih žena; broj žena raspoređenih na višu dužnost

- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Pri promaknućima, pohvalama i nagradama u MORH-u i OSRH, sukladno uvjetima te zakonskim i podzakonskim propisima, zasluge djelatnika i djelatnica jednako se vrednuju, te žene i muškarci ostvaruju jednaka prava.

U 2020. godini ukupno je promaknuto 13,71% žena, od toga je među časnicima 22,55% žena te 9,75% žena među dočasnicima. U 2020. godini primjećuje se povećanje udjela promaknutih žena, posebice časnica, u odnosu na 2019. godinu, kada je ukupno promaknuto 12,27% žena, časnica 18,75% te dočasnica 9,25%. Udio žena pohvaljenih i nagrađenih tijekom 2020. godine iznosio je 12,99%, a što predstavlja smanjenje u odnosu na 2019. godinu kada je taj udio iznosio 13,81%. Od ukupnog broja dodijeljenih prvih činova (časnici i dočasnici) u 2020. godini, 14,38% žena dobilo je prvi čin. Od toga je među časnicima 24% žena te među dočasnicima 8,8% žena. U 2019. godini, 12,67% žena dobilo je prvi čin (20% žena među časnicima i 9,19% žena među dočasnicima).

MUP – U izvještajnom razdoblju u MUP-u je promaknuto u više zvanje ukupno 3.126 policijskih službenika, od čega je 737 žena, što čini udio od 23,6%. Primjetan je porast u 2020. godini u odnosu na 2019., s obzirom da je udio žena u promaknućima u zvanju ukupno 24,88% (570 od 2.291), dok je u 2019. bio 20,00% (167 od ukupno 835). Nadalje, na bolje plaćeno radno mjesto napredovalo je ukupno 2.038 djelatnika, od čega 1.800 policijskih službenika te 238 državnih službenika i namještenika. Od 1.800 policijskih službenika, ukupno 374 žene su napredovale na bolje plaćeno radno mjesto (20,77%), dok je od 238 državnih službenika i namještenika napredovalo ukupno 179 žena (75,21%).

Prilikom dodjele nagrada i odlikovanja, MUP postupa u skladu s odredbama važećih pravilnika i propisa, te se nagrade i odlikovanja dodjeljuju isključivo na temelju postignutih rezultata i značajnih doprinosa radu MUP-a, bez obzira na spol. MUP je u izvještajnom razdoblju nagradio ukupno 2.563 djelatnika, od čega ukupno 257 žena, što obuhvaća i policijske službenike i državne službenike i namještenike. Nagrađeno je ukupno 2.537 policijskih službenika, od čega ukupno 237 žena (9,34%) te 26 državnih službenika i namještenika, od čega ukupno 20 žena (76,93%). Nadalje, odlikovano je ukupno 235 djelatnika, od čega 96 žena (ukupno 40,85%). Od 235 djelatnika, odlikovano je 175 policijskih službenika te 60 državnih službenika i namještenika. Udio odlikovanih policijskih službenika je 25,14% (ukupno 44 od 175), dok je udio odlikovanih državnih službenika i namještenika ukupno 86,67% (52 od ukupno 60).

Na dan 31. prosinca 2020. godine od ukupno 25.784 zaposlenika MUP-a na rukovodećim radnim mjestima nalazilo se ukupno 4.830 osoba, od čega 685 osoba ženskog spola. Udio osoba ženskog spola na rukovodećim radnim mjestima policijskih službenika je 11,56% (522 od ukupno 4526), a udio žena na rukovodećim radnim mjestima državnih službenika je 53,62% (163 od ukupno 304).

UVNS kontinuirano provodi stručno usavršavanje zaposlenika na svim razinama, a u izvještajnom razdoblju žene su činile 63% ukupnog broja zaposlenika upućenih na stručno usavršavanje. Nadalje, od ukupnog broja raspoređenih na više rukovodeće radno mjesto, 50% bile su žene.

SOA – Službene osobe SOA-e primaju pohvale, priznanja i nagrade sukladno ostvarenim izvanrednim rezultatima rada u području zaštite nacionalne sigurnosti, te kriterij spola nije odlučan pri njihovoj dodjeli. Tijekom 2020. godine na razini cijele SOA-e dodijeljeno je ukupno 24 pohvala, priznanja i nagrada, od čega je 9 priznanja dodijeljeno ženama (37,50%), koje su kao službene osobe SOA-e izrazito motivirane i uspješne u svom radu i djelovanju te u skladu s tim i nagrađivane. Promaknuća u viša zvanja vezana su uz uvjete iz propisa o unutarnjem ustrojstvu i unutarnjem redu SOA-e i osobne uvjete (npr. godišnja ocjena, disciplinska kazna i sl.) te se ostvaruju po ispunjenju svih potrebnih uvjeta bez obzira na spol. Od ukupnog broja redovnih promaknuća u zvanje tijekom 2020. godine, promaknuto je 37,42% žena. Nadalje, svim službenicima SOA-e neovisno o spolu omogućeno je kontinuirano osobno i stručno usavršavanje kroz specijalističke tečajeve i edukacije. Tijekom 2020. godine, 35% edukacija odnosilo se na tečajeve koje su pohađale žene.

CILJ 2: Povećanje zastupljenosti žena u aktivnostima i u procesima donošenja odluka na području sigurnosti, obrane i izgradnje mira

- **Mjera 1: Povećati broj žena vojnih izaslanica u veleposlanstvima i stalnim misijama Republike Hrvatske pri međunarodnim organizacijama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti**
 - Nositelj: MORH
 - Indikator: broj žena vojnih izaslanica
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Svi kandidati/kandidatkinje za dužnosti u inozemstvu (vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima) odabiru se u skladu s *Odlukom o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje, odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima* (Klasa: 023-03/16-03/1, Urbroj: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016. godine). Odabir za navedene dužnosti vrši se temeljem dostavljenih prijava i temeljem zadovoljavanja postavljenih uvjeta bez predrasuda i neovisno o spolu. Međutim, žene kao podzastupljeni spol aktivno se potiču na prijavljivanje na natječaje za međunarodne pozicije, te je u 2020. godini zabilježen znatan porast broja prijavljenih žena usporedno s prethodnim godinama. Od ukupno 16 žena, djelatnica MORH-a, odnosno pripadnica OSRH koje su se prijavile na interne natječaje za dužnosti u inozemstvu, odabrano je šest kandidatkinja.

U siječnju 2017. godine prva žena stupila je na dužnost kao vojna izaslanica Republike Hrvatske i to za Makedoniju, Albaniju i Kosovo, s mandatom do travnja 2021. godine. Na natječaj za dužnosti vojnih izaslanika tijekom 2020. godine prijavilo se pet žena, a isti broj žena prijavljen je i tijekom 2019. godine. Nadalje, u 2020. godini časnica OS RH stupila je na dužnost vojne izaslanice Republike Hrvatske za Republiku Francusku, Španjolsku i Portugal. Također, na dužnost u obrambenom djelu Stalnog predstavništva Republike Hrvatske pri NATO-u upućena je jedna djelatnica MORH-a.

- **Mjera 2: Povećati broj žena na rukovodećim položajima u službi vanjskih poslova, uključujući broj veleposlanica na čelu diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske, osobito pri međunarodnim organizacijama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti**
 - Nositelj: MVEP
 - Indikator: broj žena na rukovodećim položajima u službi vanjskih poslova i broj veleposlanica na čelu diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP nastavlja trend povećane zastupljenosti žena u službi vanjskih poslova na svim razinama. Krajem 2020. godine, od ukupno 1115 zaposlenih u MVEP-u, bilo je 622 žene i 493 muškarca. U

odnosu na protekle godine, smanjio se udio žena u obnašanju dužnosničkih položaja (s tri na jednu državnu tajnicu), kao i na ravnateljskim mjestima (tri ravnateljice u odnosu na pet ravnatelja), ali žene i dalje prevladavaju na svim ostalim rukovodećim položajima (19 načelnica Sektora u odnosu na 8 načelnika te 51 voditeljica Službe u odnosu na 36 voditelja). Nadalje, žene kao načelnice vode sektore koji se bave pitanjima međunarodnog mira i sigurnosti kao što su Sektor za NATO i međunarodnu sigurnost, Samostalni sektor za Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i Zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku te Sektor za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć.

Vezano uz karijerni razvoj, žene brojčano prevladavaju u svim diplomatskim zvanjima s izuzetkom najvišeg – veleposlaničkog.³⁹ Iako se pozitivni trend porasta broja veleposlanica nastavlja, žene su i dalje podzastupljene u obnašanju dužnosti šefica diplomatskih i konzularnih predstavništava. Republiku Hrvatsku je krajem 2020. godine u inozemstvu predstavljalo 19 veleposlanica (u odnosu na 43 veleposlanika) te četiri generalne konzulice (u odnosu na 20 generalnih konzula). Analiza podataka o promaknućima u posljednje dvije godine također ukazuje na pozitivan trend u korist žena: u 2019. godini promaknuto 47 žena i 29 muškaraca, a u 2020. 17 žena i 13 muškaraca.

- **Mjera 3: Poticati kandidature i prijavljivanje žena na više/vodeće položaje u međunarodnim organizacijama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti**
 - Nositelji: MVEP, MORH, MUP
 - Indikator: broj kandidiranih/prijavljenih žena za više/vodeće položaje u međunarodnim organizacijama
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Svi kandidati/kandidatkinje za dužnosti u inozemstvu, uključujući dužnosti u međunarodnim organizacijama odabiru se u skladu s Odlukom koja je navedena pod Mjerom 1), a odabir se vrši temeljem dostavljenih prijava i temeljem ispunjavanja postavljenih uvjeta bez predrasuda i neovisno o spolu. Međutim, zbog znatno slabijeg interesa žena na svim natječajima za međunarodne pozicije, njihovo prijavljivanje za obnašanje ovih dužnosti aktivno se potiče. Tijekom 2020. godine objavljeni su interni oglasi za 45 dužnosti u međunarodnom okruženju (uključujući i predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu), a prijavilo se 16 žena, što je znatan porast u odnosu na 2019. godine kada se za 16 dužnosti prijavilo pet žena. Tijekom 2020. godine je šest žena stupilo na dužnost u međunarodnim organizacijama na različitim razinama. Nadalje, od 2016. do 2020. godine pripadnica OSRH, ujedno prva generalica Hrvatske vojske, obnašala je dužnost zamjenice direktora RACVIAC-a – Centra za sigurnosnu suradnju.

³⁹ Krajem 2020. godine, u zvanju atašea bilo je 24 žena i 13 muškaraca; u zvanju III. tajnika bilo je 29 žena i 11 muškaraca; u zvanju II.tajnika bilo je 36 žena i 22 muškarca; u zvanju I. tajnika bilo je 102 žene i 56 muškaraca; u zvanju savjetnika bilo je 75 žena i 44 muškarca; u zvanju ministra savjetnika bila je 51 žena i 40 muškaraca, u zvanju opunomoćenog ministra bilo je 72 žene i 56 muškaraca, a u zvanju veleposlanika u MVEP-u bilo je 12 žena u odnosu na 31 muškarca.

MUP je 2019. godine, u koordinaciji sa SMRHUN-NY, potaknuo kandidaturu i nominirao jednu policijsku službenicu na natječaj za položaj Zapovjednika policijskih snaga (*Senior Police Adviser*) u mirovnoj misiji UNFICYP na Cipru. Također, podržana je kandidatura jedne policijske službenice za više radnih mjesta u institucijama i misijama EU⁴⁰.

Svi natječaji za sudjelovanje u civilnim misijama ZSOP-a u kojima mogu sudjelovati policijski službenici temeljem Odluka Vlade Republike Hrvatske, upućuju se svim ustrojstvenim jedinicama MUP-a kako bi zainteresirani kandidati/kandidatkinje koji ispunjavaju potrebne uvjete mogli izraziti interes za nominaciju. U natječaje su uključena sva raspoloživa radna mjesta u misijama, uključujući i više/vodeće pozicije, što ovisi o trenutno raspoloživim radnim mjestima. U natječajima koje priprema i objavljuje Europska služba za vanjsko djelovanje izričito se navodi kako Europska unija teži ujednačavanju zastupljenosti žena i muškaraca u misijama ZSOP u skladu s rez. VSUNoŽMS, a što se treba primjenjivati u selekcijskim postupcima u zemljama članicama.

MVEP – Vlada Republike Hrvatske prepoznala je potencijale hrvatskih političarki kao kandidatkinja za vodeće položaje u međunarodnim organizacijama i EU institucijama, a MVEP je snažno lobirao za njihove kandidature, što je u 2019. godini rezultiralo višestrukim uspjehom.⁴¹ Nadalje, MVEP je tijekom 2020. godine pružao snažnu podršku i diplomatskim putem intenzivno lobirao za kandidaturu prof.dr.sc. Maje Seršić za sutkinju Međunarodnog suda pravde za mandatno razdoblje 2021. – 2030. godine. Unatoč uloženim naporima cijele diplomatske mreže te prikupljenim podrškama koji su joj osigurale ulazak u drugi krug, hrvatska kandidatkinja u konačnici nije osvojila dovoljno glasova i nije izabrana za sutkinju tog suda.

MVEP je u izvještajnom razdoblju poticao i podržao kandidature zainteresiranih diplomatkinja i ostalih hrvatskih državljanke na vodeće i druge pozicije u međunarodnim organizacijama, u skladu s traženim profilima te individualnim stručnim kvalifikacijama i afinitetima. Između ostalih, jedna diplomatkinja natjecala se za visoku poziciju u NATO-u na koju je i primljena te se od listopada 2019. nalazi na mjestu šefice Odjela za NATO poslove i sigurnosnu politiku (*NATO Affairs and Security Policy Section*). Nadalje, jedna je diplomatkinja sekundirana u Organizaciju za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), jedna je upućena na rad u Svjetsku organizaciju za intelektualno vlasništvo (WIPO) kao viša savjetnica, a tri hrvatske državljanke upućene su za savjetnice na Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu. Također je podržana samostalna kandidatura jedne hrvatske državljanke za rukovodeće mjesto u Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA).

- **Mjera 4: Poticati sudjelovanje žena u međunarodnim misijama i operacijama (vojna i civilna komponenta)**

- Nositelji: MORH, MUP, MVEP
- Indikator: broj žena koje su sudjelovale u međunarodnim misijama i operacijama
- Rok: trajno

⁴⁰ TASK FORCE LESVOS – stručnjak za povratak sekundiran pri Europskoj komisiji; FRONTEX – Stalne snage Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu; Call for expression of interest for SNE to the EU-LISA te EU Advisory Mission for Civilian Security Reform Ukraine (EUAM).

⁴¹ Bivša potpredsjednica Vlade i ministrica Marija Pejčinović-Burić izabrana je za glavnu tajnicu Vijeća Europe; bivša europarlamentarka Dubravka Šuica postala je potpredsjednicom Europske komisije za demokraciju i demografiju, bivša državna tajnica Maja Markovčić Kostelac postala je izvršnom direktoricom Europske agencije za pomorsku sigurnost u Portugalu, a bivša europarlamentarka Ivana Maletić članicom Europskog revizorskog suda u Luxemburgu.

Podaci o provedbi

MORH – Za sudjelovanje žena u međunarodnim misijama i operacijama potiče se prijavljivanje svih zainteresiranih kandidata, dok se u pozivu za sudjelovanje u mirovnim misijama UN-a posebno ističu dopunski kriteriji UN-a koji su usvojeni s ciljem povećanja zastupljenosti žena u mirovnim misijama UN-a. Posebni kriteriji koji se odnose na časnice uključuju mogućnosti prijava časnica osobnog čina natporučnik s najmanje 5 godina službe u OSRH (što je niži čin od standardnog kriterija osobnog čina razine satnik-pukovnik koji se kao kriterij sada odnosi samo na muškarce), kao i mogućnost prijava časnica na skraćenu rotaciju od 6 mjeseci umjesto redovne rotacije od 12 mjeseci, ukoliko je časnica majka djeteta mlađeg od 7 godina života. Tek 2019. godine jedna je časnica iskazala interes za sudjelovanjem u mirovnoj misiji UN-a prema dopunskom kriteriju na osnovu posebnog uvjeta za majke s djetetom mlađim od 7 godina života. Časnica je upućena na rotaciju od 6 umjesto 12 mjeseci, a za vrijeme službe u misiji podnijela je zahtjev za produljenje mandata na dodatnih 6 mjeseci. Tijekom 2020. godine, u mirovne misije UN-a upućene su četiri žene, od čega dvije pod posebnim kriterijima tj. jedna časnica upućena je na rotaciju od 6 mjeseci na osnovu djeteta, dok je jedna časnica upućena u čin natporučnice. U mirovnim misijama UN-a na taj način do sada je bilo angažirano 6 žena, a što je visoka zastupljenost i udio od čak 20%.

MUP – U cilju poticanja sudjelovanja žena u međunarodnim misijama u kojima sudjeluje Republika Hrvatska, putem elektronskog sustava „*Goalkeeper*” tijekom 2020. godine provedeno je više natječaja za sudjelovanje u civilnim misijama EU. Jedna policijska službenica je selektirana i upućena u Savjetodavnu misiju u Ukrajini, na radno mjesto „*Human Rights and Gender Adviser*“ na razdoblje od godinu dana (od 1. kolovoza 2020.). Od strane misije izabrana je za poziciju „*Project Manager*“ za projekt naziva „*Strengthening the Role of Women in Law Enforcement Agencies*”.

MVEP je u izvještajnom razdoblju podržao nekoliko hrvatskih državljanke za rad na sekundiranim pozicijama u terenskim misijama Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (u daljnjem tekstu: OESS) u BiH i na Kosovu te u Posebnoj promatračkoj misiji u Ukrajini, a nekoliko ih je upućeno u promatranje izbora u inozemstvu, u sklopu izborno-promatračkih misija EU i OESS-a.

Kao što je navedeno na str. 5, vezano uz Zakon o sudjelovanju civilnih stručnjaka u međunarodnim misijama i operacijama, MVEP je pripremio nacrt prijedloga provedbenog akta kojim se detaljnije propisuje postupak izbora i upućivanja civilnih stručnjaka u međunarodne misije i operacije te njihova prava i obveze, kao i obveza nadležnih tijela da u tom postupku primjenjuju načela ravnopravnosti spolova. Očekuje se da će unaprjeđenje radno-pravnih i statusnih pitanja potaknuti veći broj civila raznih struka i profila, među kojima svakako i veći broj žena, na sudjelovanje u međunarodnim misijama i operacijama, što zahtijevaju aktualni međunarodni trendovi preventivnog i civilnog djelovanja u rješavanju sukoba, u kojem se poseban naglasak stavlja na rodna pitanja i ulogu žena.

- **Mjera 5: Povećati prisutnost žena na svim razinama odlučivanja u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim institucijama i mehanizmima za sprječavanje i rješavanje sukoba**

- Nositelji: MORH, MUP, MVEP

- Indikator: broj žena koje su sudjelovale u donošenju odluka
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Iako zakonska i podzakonska regulativa ničim ne sprječavaju imenovanje žena na pozicije koje u svom profilu sadrže odgovornosti odlučivanja, odnosno vođenja te sprječavanja i rješavanja sukoba, primjetan je njihov relativno slab interes za prijavljivanje kada se otvori mogućnost za popunu dužnosti s takvim odgovornostima. U tom kontekstu, za razmatranje i predlaganje mjera za otklanjanje eventualnih nepravilnosti po pitanju ravnopravnosti ili povreda prava djelatnika MORH-a i pripadnika OSRH, odnosno dostojanstva vojne osobe, osnovana su nadležna tijela: Odbor za ravnopravnost spolova, sastavljen od 7 članova od čega 5 žena i 2 muškarca, te Odbor za zaštitu dostojanstva vojne osobe, sastavljen od 7 članova, od čega su 4 žene i 3 muškaraca.

MUP – Policijska akademija je 2010. godine sklopila Ugovor o suradnji s CEPOL-om (Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva), a od 2013. godine, postavši članica EU, Republika Hrvatska je postala punopravna članica CEPOL-a s pravom glasa u Upravnom odboru. Hrvatske članice u CEPOL-u (s pravom glasa i alternativa) su dvije žene, predstavnice Policijske akademije. Tijekom predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem EU predstavnica Policijske akademije obnašala je funkciju zamjenice predsjednika Upravnog odbora CEPOL-a.

U izvještajnom razdoblju, unutar MUP-a žene su rukovodile ustrojstvenim jedinicama u čijem su djelokrugu pitanja međunarodne sigurnosti i provedbe mirovnih misija - Upravom za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije, zatim Sektorom za europske poslove i međunarodne odnose te Službom za međunarodne odnose i mirovne misije, te su aktivno sudjelovale u donošenju odluka iz svoje nadležnosti.

MVEP – U okviru svojih nadležnosti i vanjskopolitičkih aktivnosti MVEP kontinuirano ukazuje na ključnu ulogu žena u sprječavanju i rješavanju sukoba te se u svakoj prigodi zalaže za snažniju prisutnost žena u svim forumima koji se bave pitanjima mira i sigurnosti. Prilikom izbora za ključne pozicije u međunarodnim organizacijama, kad god je to moguće, daje se prednost kandidaturama žena. Primjerice, na izborima za četiri čelne pozicije u OEES-u, MVEP je snažno podržao kandidaturu Helge Schmid koja je krajem 2020. godine izabrana za novu glavnu tajnicu OEES-a, kao i kandidaturu Terese Ribeiro koja je izabrana za novu OEES-ovu predstavnicu za slobodu medija. Ukazujemo i na činjenicu da su u okviru MVEP-a žene tijekom izvještajnog razdoblja rukovodile ustrojstvenim jedinicama u čijem su djelokrugu pitanja međunarodne sigurnosti (Sektor za NATO i međunarodnu sigurnost, Služba za međunarodnu sigurnost, Služba za međunarodne misije i operacije) te u tom kontekstu donosile važne odluke.

3. ZAŠTITA I POSTKONFLIKTNI OPORAVAK

CILJ 1: Provedba zaštite prava žena – žrtava ratnih stradanja u Republici Hrvatskoj u cilju njihovog postkonfliktnog oporavka
--

- **Mjera 1: Sustavno prikupljati i analizirati podatke o stradanjima žena u Domovinskom ratu i posljedicama rata na žene u Republici Hrvatskoj**
 - Nositelj: MHB
 - Indikator: broj provedenih analiza
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MHB kontinuirano vodi evidenciju o stradanjima žena u Domovinskom ratu. Tako je od 7.813 osoba razmijenjenih i oslobođenih iz neprijateljskog zatočeništva tijekom Domovinskog rata, evidentirano 941 žena (12,04%). Tijekom njihovog zatočeništva zabilježeni su brojni slučajevi fizičkog i psihičkog zlostavljanja, među kojima se najteži odnose na seksualna zlostavljanja. Od ukupno 1.864 neriješenih slučajeva nestalih osoba i posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, žena je 435 (23,33%), a 69,65% nestalih žena u trenutku nestanka bilo je starije od 60 godina. Od ukupnog broja identificiranih žrtava iz razdoblja Domovinskog rata (4.313), žena je 1099 (25,48%). I prema ovim podacima najveći broj žrtava među ženskom populacijom bio je stariji od 60 godina. U izvještajnom razdoblju, MHB je ekshumiralo posmrtnu ostatke 6 žena, dok je identificiralo posmrtnu ostatke 11 žena.

- **Mjera 2: U suradnji s organizacijama civilnog društva, provoditi programe psihosocijalne rehabilitacije za žene – žrtve stradanja u Domovinskom ratu**
 - Nositelj: MHB
 - Indikator: broj provedenih programa i broj sudionica u programima
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MHB je u izvještajnom razdoblju kontinuirano provodilo *Nacionalni program psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima Domovinskog rata, Drugog svjetskog rata te povratnicima iz mirovnih misija*.⁴² Stručni suradnici županijskih centara psihosocijalne pomoći

⁴² Program je donijela Vlada Republike Hrvatske 30. siječnja 2014. godine u cilju podizanja opće kvalitete života korisnika pružanjem psihosocijalne i zdravstvene pomoći i podrške. Korisnici Programa su sudionici i stradalnici Domovinskog rata, žrtve i svjedoci seksualnog nasilja počinjenog tijekom Domovinskog rata, žrtve i svjedoci ratnih zločina, mirnodopski vojni invalidi i članovi njihovih obitelji, sudionici Drugog svjetskog rata, vojni i civilni invalidi Drugog svjetskog rata, osobe stradale u obavljanju obvezne vojne službe od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990. godine i članovi njihovih obitelji te osobe stradale pri obavljanju vojnih i redarstvenih dužnosti u okviru mirovnih misija. Program se provodi na cijelom području Republike Hrvatske, na županijskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Na lokalnoj odnosno županijskoj razini djeluju centri za psihosocijalnu pomoć (ukupno 21 županijski centar) koji provode programe psihosocijalne potpore, stacionarno (kroz svakodnevno organizirana dežurstva u prostorijama centra) i mobilno (timske posjete domu i obitelji stradalnika). Mobilni timovi predstavljaju posebnu vrstu intervencija u okviru Nacionalnog programa, a prvenstveno se odnose na hitne posjete domu i obitelji branitelja u slučajevima pro-suicidalnih izjava korisnika, smrti, izrazito lošeg socio-ekonomskog i/ili zdravstvenog stanja, stambenih izvida u cilju ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje ili izvida radi eventualne dodjele jednokratne novčane pomoći. Na

proveli su ukupno 102.278 intervencija za ukupno 85.695 korisnika. Među korisnicima je bilo 2.062 žena sa statusom hrvatske braniteljice iz Domovinskog rata, 2.253 supruge hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, 4.302 supruge hrvatskih branitelja, 405 suprugica smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja, te 13 žena – žrtava seksualnog nasilja počinjenog za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu. Nadalje, provedeno je ukupno 1.850 mobilnih intervencija za ukupno 1.831 korisnika. Od ukupnog broja korisnika za 98 žena je zatražena intervencija mobilnog tima (20 žena sa statusom hrvatske braniteljice iz Domovinskog rata, 20 suprugica hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, 34 suprugica hrvatskih branitelja, 23 suprugica smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja, 1 žena žrtava seksualnog nasilja počinjenog za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu). U svrhu provedbe zdravstvenog dijela Programa u izvještajnom razdoblju, u regionalnim centrima za psihotraumu i Nacionalnom centru za psihotraumu Zagreb obavljeno je ukupno 53.381 intervencija kroz preglede i obrade, od čega se 9.965 pregleda i obrada odnosilo na žene.

Nadalje, MHB je u izvještajnom razdoblju nastavilo s provedbom programa bolničke medicinske rehabilitacije za hrvatske branitelje i hrvatske ratne vojne invalide iz Domovinskog rata te žrtve seksualnog nasilja iz Domovinskog rata⁴³. Na bolničku medicinsku rehabilitaciju upućeno je ukupno 1208 osoba od čega 45 žena, za čiju rehabilitaciju je utrošeno 129.935,25 kn. U istom razdoblju 475 korisnika, među kojima je bilo 168 žena, koristilo je usluge Doma hrvatskih veterana u Lipiku⁴⁴. Nadalje, u sklopu Programa preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz

regionalnoj i nacionalnoj razini, za provođenje zdravstvenog dijela Programa, utemeljeni su regionalni centri za psihotraumu (Rijeka, Split i Osijek) i Nacionalni centar za psihotraumu (Zagreb). Isti djeluju u sklopu klinike za psihijatriju pri kliničkim bolničkim centrima. Osim provođenja liječenja ratom traumatiziranih osoba, centri provode i istraživanja u području dijagnosticiranja i liječenja ratom uzrokovanih psihičkih trauma, kao i potrebne analize s ciljem dugoročnog poboljšanja zdravlja i kvalitete življenja ciljnih skupina. Pružanjem kontinuirane psihosocijalne i zdravstvene pomoći, u sklopu Nacionalnog programa, nastoji se smanjiti broj suicida, podići opća kvaliteta življenja te stvoriti uvjeti za što uspješnije uključivanje osoba iz ciljnih skupina u društvo.

⁴³ Program se provodi sukladno Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakonu o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu te provedbenim propisima. Na medicinsku odnosno fizikalnu rehabilitaciju, ciljna skupina se upućuje s ciljem poboljšanja zdravstvenog stanja, ublažavanja posljedica i sprječavanja pogoršanja funkcionalnog oštećenja organizma te podizanja cjelokupne neovisnosti u svakodnevnim aktivnostima. U svrhu provedbe ovog Programa u 2019. i 2020. godini sklopljeni su Ugovori sa Specijalnom bolnicom Krapinske Toplice, Specijalnom bolnicom Daruvarske Toplice i Lječilištem Topusko za sljedeće bolesti ili stanja: kranio-cerebralne ozljede i bolesti te ozljede i bolesti kralježnice, kardiovaskularne i cerebrovaskularne bolesti, ozljede lokomotornog sustava te usluge medicinske rehabilitacije HRVI iz Domovinskog rata s amputacijom udova te dermatološke i reumatske bolesti.

⁴⁴ MHB je 2017. godine pokrenulo ovaj nacionalni projekt kako bi se braniteljsko-stradalničkoj populaciji pružala sveobuhvatnu skrb na jednom mjestu. Dom je smještajno-rehabilitacijska ustanova u kojoj se za HRVI iz Domovinskog rata, članove obitelji smrtno stradalih, nestalih ili umrlih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji, osobe stradale u obavljanju vojnih i redarstvenih dužnosti u stranoj zemlji u okviru mirovnih snaga i mirovnih misija te stradale pirotehničare i članove njihovih obitelji pružaju usluge iz područja psihosocijalnih programa, uključivanje u zdravstveno-rehabilitacijske programe i programe za osnaživanje potencijala korisnika. Dom raspolaže sa 22 jednokrevetne i 14 dvokrevetnih soba. Ministarstvo pruža stručnu pomoć u odlučivanju o pitanjima iz područja psihosocijalnih i zdravstvenih programa namijenjenih korisnicima Doma te obavlja i poslove vezane za rad Povjerenstva za predlaganje korisnika Doma. Epidemiološka situacija uzrokovana koronavirusom značajno je utjecala na ukupan broj korisnika i korisnica u 2020. godini. Dana 17. ožujka 2020. godine na temelju upute HZJZ-a i odluke Upravnog vijeća, ravnatelj Doma donosi Odluku o privremenoj obustavi redovnog rada, a dana 21. rujna 2020. godine Upravno vijeće donosi Odluku o uspostavi korištenja usluge boravka za korisnike Doma.

Domovinskog rata⁴⁵ pregledano je ukupno 16166 hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata među kojima je 765 žena, za čije je preglede utrošeno ukupno 816.200,00 kn. Epidemiološka situacija uzrokovana koronavirusom značajno je utjecala na provedbu Programa u 2020. godini, te je na preventivne sistematske preglede hrvatskih branitelja upućeno manje korisnika od planiranog broja.

MHB je u 2020. godini sufinanciralo dvije aktivnosti udruga iz Domovinskog rata u ukupnom iznosu od 30.600,00 kuna, i to: 15.600,00 kuna jednokratne novčane potpore za sufinanciranje prijevoznih troškova u svrhu odlaska članica Udruge na rehabilitacijsko liječenje u Istarske Toplice Udruzi udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Grada Zagreba i Zagrebačke županije te 15.000,00 kuna za aktivnost „Organizacija aktivnosti psihološkog i socijalnog osnaživanja korisnika na području Petrinje“ Udruge udovica ratnih vojnih invalida, branitelja i veterana iz Domovinskog rata – Petrinja, koja je odobrena po Javnom pozivu za financiranje/sufinanciranje aktivnosti psihološkog i socijalnog osnaživanja te podizanja kvalitete življenja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

- **Mjera 3: Sustavno ukazivati na opasnost od mina, kazetnog streljiva i drugih eksplozivnih ostataka rata koja i dalje prijete civilnom stanovništvu, posebice ženama i djeci**

- Nositelj: MUP

- Indikatori: broj održanih edukacija, konferencija, stručnih skupova i drugih oblika informiranja s ciljem podizanja svijesti o minskoj opasnosti; broj žena i djece koji su sudjelovali u programima edukacije i informiranja o minskoj opasnosti

- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – U izvještajnom razdoblju u Republici Hrvatskoj je održano ukupno 126 edukacija o minskoj opasnosti, na području 62 grada i općina. Edukacijama je ukupno obuhvaćeno oko 13.800 osoba, dijelom predškolskog i školskog uzrasta, kao i ciljane populacije lokalnog stanovništva općina i gradova koji imaju minsko sumnjive prostore. Edukaciju su provodili službenici Ravnateljstva civilne zaštite u suradnji sa službenicima nadležnih policijskih uprava.

⁴⁵ Briga o zdravlju hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata s posebnim naglaskom na potrebu osiguranja preventivnih programa jedan je od prioriteta MHB. Provedba Programa preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata započela je 2016. na području Vukovarsko-srijemske županije, a 2017. se nastavila u svim županijama Republike Hrvatske. Sukladno zaključcima i preporukama HZJZ-a, Vlada Republike Hrvatske je zaključcima posebno za 2019. te 2020. usvojila Program preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Program se provodio na području cijele Republike Hrvatske u općim i županijskim bolnicama, kliničkim bolnicama i kliničkih bolničkim centrima s kojima su sklopljeni pojedinačni sporazumi o suradnji.

CILJ 2: Promicanje zaštite prava žena i djevojčica – žrtava rodno utemeljenog nasilja u sukobima

- **Mjera 1: Provoditi smjernice i pravila ponašanja o sprječavanju rodno utemeljenog nasilja i iskorištavanja te podizati svijest o nultoj toleranciji prema seksualnom nasilju, sukladno Sporazumu između glavnog tajnika UN-a i Vlade Republike Hrvatske o obvezi sprečavanja seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja od strane sudionika u mirovnim operacijama**
 - Nositelji: MORH, MUP, MVEP
 - Indikator: broj održanih obuka u cilju edukacija pripadnika/ica mirovnih operacija
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Seksualno zlostavljanje i iskorištavanje u OSRH je zabranjeno u bilo kojem obliku, bilo gdje i bilo kada, pa tako i u međunarodnom okruženju, uključujući vojne operacije u inozemstvu. Kroz sve oblike vojne izobrazbe i obuke radilo se na podizanju svijesti o nultoj toleranciji prema seksualnom nasilju, pri čemu se posebna pozornost pridavala obradi ove teme kroz preduputne obuke za misije i operacije potpore miru, kao i edukaciji pripadnika OSRH o rez. VSUNo ŽMS te povezanim relevantnim dokumentima UN-a, NATO-a i EU koji promiču nultu toleranciju prema seksualnom iskorištavanju i zlostavljanju. Koncept obuke za međunarodne vojne operacije propisuje obveznu provedbu obuke iz: međunarodnog prava oružanih sukoba i međunarodnog humanitarnog prava; etičkih i kulturoloških različitosti; kodeksa ponašanja; ljudskih prava; borbe protiv trgovine ljudima; ravnopravnosti spolova te prevencije seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja. Konkretno teme su ugrađene u programe svih preduputnih obuka za misije i operacije potpore miru u inozemstvu i provode se na svim razinama OSRH.

MUP - Policijski službenici koji se nalaze u bazi kandidata za sudjelovanje u mirovnim operacijama, kao i oni koji su se u izvještajnom razdoblju nalazili na mandatu u civilnim misijama ZSOP-a u svojstvu upućenih službenika, uspješno su završiti preduputno osposobljavanja koje uključuje programe certificirane od strane UN-a ili EU. Navedeni programi imaju obvezne module i teme kojima je svrha upoznavanje s pravilima ponašanja za sprječavanje rodno utemeljenog nasilja i iskorištavanja te podizanje svijesti o nultoj toleranciji prema seksualnom nasilju, kao i sprječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja od strane sudionika u mirovnim operacijama.

Tijekom 2020. godine jedna policijska službenica i jedan policijski službenik su upućeni u Savjetodavnu misiju EUAM Ukrajina. Isti su u sklopu individualnog programa pripreme prije upućivanja educirani o obvezi sprečavanja seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja od strane sudionika u mirovnim operacijama. Također, po dolasku u misiju završili su i obvezni tzv. uvodni tečaj (*Induction training*) koji uključuje edukaciju o poštivanju svih oblika ljudskih prava, zabranu rodno utemeljenog nasilja i iskorištavanja te nultu stopu tolerancije prema seksualnom nasilju.

MVEP – U sklopu individualnih programa priprema za odlazak na mandat u diplomatske i konzularne misije u urede Republike Hrvatske diplomatsko osoblje se redovito educira o obvezi sprečavanja seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja od strane sudionika u mirovnim operacijama. Nadalje, u relevantnim istupima, govorima, i ostalim aktivnostima tijekom izvještajnog razdoblja predstavnici/e MVEP-a snažno su zagovarali politiku nulte tolerancije prema seksualnom

iskorištavanju i zlostavljanju u svim okolnostima, a posebno od strane pripadnika mirovnih snaga koji su upućeni u misije i operacije da štite druge.

- **Mjera 2: Sustavno pratiti kažnjavanje počinitelja rodno utemeljenog nasilja, uključujući osobe koje sudjeluju u mirovnim operacijama**
 - Nositelji: MPU, MORH, MUP
 - Indikator: broj prijavljenih slučajeva rodno utemeljenog nasilja i broj provedenih postupaka i izrečenih sankcija
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MORH – Tijekom 2020. godine evidentirana su dva događaja po pitanju seksualnog uznemiravanja ili nasilja, od čega je jedna prijava bila neutemeljena. Tijekom 2019. godine nisu zabilježeni slučajevi rodno utemeljenog nasilja čiji bi počinitelji bili pripadnici OSRH niti u nacionalnom, a niti u međunarodnom kontekstu, odnosno u područjima mirovnih misija i operacija potpore miru.

Zapovjednici, na temelju svojih ovlasti, odgovorni su za zakonito i odgovorno ponašanje osoba kojima zapovijedaju. Svi časnici OSRH, uključujući zapovjednike međunarodnih misija/operacija, prolaze prvu edukaciju iz predmetnog područja (o potrebi zaštite sigurnosti žena i djece kao i njihovih ljudskih prava) u okviru slijedno-rastućih vojnih izobrazbi na HVU „Dr. Franjo Tuđman“, a potom kao odabrani kandidati za zapovjedne dužnosti u međunarodnim misijama ili operacijama potpore miru prolaze relevantne teme kroz skupnu preduputnu obuku. Također, prolaze dodatnu edukaciju na „Preduputnom tečaju za ključno osoblje“ uključujući i zahtijevane tečajeve na daljinu, kao što je NATO-ov tečaj *ADL 169 – Improving Operational Effectiveness by Integrating Gender Perspective*.

MUP – U izvještajnom razdoblju nisu zabilježeni slučajevi rodno utemeljenog nasilja čiji bi počinitelji bili policijski službenici u područjima mirovnih misija i operacija potpore miru.

MPU ne raspolaže podacima o predmetima u kojima se rodno utemeljeno nasilje odnosi na nasilje u sukobima i mirovnim operacijama.

<p>CILJ 3: Usmjeravanje razvojne suradnje prema zaštiti i osnaživanju žena sukladno Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje 2017. – 2021.</p>

- **Mjera 1: Integrirati rodnu perspektivu u planiranje i provedbu razvojne i humanitarne politike te kroz razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć aktivno poticati zaštitu kao i političko, gospodarsko i društveno osnaživanje žena.**
 - Nositelj: MVEP
 - Indikator: broj ostvarenih projekata
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP je u izvještajnom razdoblju, sukladno mogućnostima i zadanim okvirima, usmjeravao razvojnu suradnju prema zaštiti i osnaživanju žena. Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske iz 2016. godine o pomoći Siriji i susjednim zemljama i sklopljenog sporazuma s UN Women, MVEP je uplatio sredstva u iznosu od 200.000 USD za provedbu projekta „Izgradnja otpornosti žena promicanjem gospodarskog osnaživanja u Libanonu: Podrška sirijskim izbjeglicama i državljanima domaće zajednice kako bi odgovorili na utjecaj sirijske krize“. Projektom se izravno pomaže 110 korisnica programa (žene i djevojčice, sirijske izbjeglice i ranjive skupine libanonskih državljanke) koje stjecanjem novih znanja iz područja informacijskih tehnologija izgledno povećavaju svoje mogućnosti zapošljavanja. Amandmanom na ovaj sporazum potpisanom u listopadu 2020. rok trajanja provedbe projekta produžio se do 30. lipnja 2021. godine.

U studenom 2020. godine potpisan je i sporazum sa UNHCR-om o uplati 200.000 EUR u svrhu provedbe projekta podrške aktivnostima obrazovanju u regiji Bekaa, u Libanonu, čime će se pomoći u obrazovanju 2700 djece sirijskih izbjeglica u susjednim zemljama. Riječ je o zadnjoj rati pomoći temeljem navedene Odluke Vlade Republike Hrvatske iz 2016. godine, što predstavlja ukupno izvršenje ranije preuzete financijske obveze.

4. UPRAVLJANJE SIGURNOSNIM RIZICIMA

CILJ 1: Rodno osjetljiv pristup kod upravljanja sigurnosnim rizicima od prirodnih i tehnoloških katastrofa i terorizma

- **Mjera 1: Osposobiti i aktivno uključiti oba spola u sustav civilne zaštite od prirodnih i tehnoloških katastrofa i elementarnih nepogoda**
 - Nositelj: MUP i ostala nadležna tijela u suradnji s civilnim društvom
 - Indikator: broj relevantnih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – Člankom 7. st. 3. Zakona o sustavu civilne zaštite („Narodne novine“ 82/15., 118/18., 31/20.) propisano je načelo zabrane diskriminacije po bilo kojoj osnovi pa tako i spolu. Sukladno tom načelu, Ravnateljstvo civilne zaštite zapošljava i osposobljava oba spola za djelovanje u sustavu civilne zaštite. Tijekom izvještajnog razdoblja MUP je zbog pandemije COVID-19 sudjelovalo u smanjenom broju osposobljavanja. U području zaštite od prirodnih i tehnoloških katastrofa i elementarnih nepogoda provedena je aktivnost u okviru Mehanizma Europske unije za civilnu zaštitu s obilježjima rodne perspektive, pri čemu je educirano ukupno 266 osoba za upravljanje i koordinaciju na početnoj, operativnoj i strateškoj razini, od kojih 73 osoba ženskog spola.

- **Mjera 2: Sustavno pratiti podatke razvrstane po spolu u programima, mjerama i izvješćima u području upravljanja sigurnosnim rizicima**
 - Nositelj: MUP i ostala nadležna tijela
 - Indikator: podaci razvrstani po spolu
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – Sukladno načelu zabrane diskriminacije po bilo kojoj osnovi u programima, mjerama i izvješćima u području upravljanja sigurnosnim rizicima od prirodnih i tehnoloških katastrofa i terorizma nema razlike u pristupu prema spolnoj pripadnosti.

- **Mjera 3: Medijsko rodno-odgovorno izvještavanje u slučajevima prirodnih i tehnoloških katastrofa, migracije i terorizma**
 - Nositelji: nositelji relevantnih mjera u suradnji s medijima
 - Indikator: broj relevantnih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

U sklopu projekta pod nazivom „*INCLuDE*“ – *Međuresorna suradnja u osnaživanju državljana trećih zemalja*, sufinanciranog sredstvima EU Fonda za azil, migracije i integraciju, u 2020. godini započelo je istraživanje načina na koje mediji izvještavaju o migrantima/izbjeglicama/azilantima u svrhu formuliranja smjernica i preporuka za medijsko izvještavanje koje bi mogle doprinijeti integraciji azilanata. Jedan od segmenata istraživanja obuhvaća i pitanje: Uključuju li medijske prezentacije migranta/izbjeglica/azilanata na nacionalnoj i regionalnoj/lokalnoj razini kao tematski okvir pitanje roda?

Nadalje, u okviru EU projekta „Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama“ koji je provodila Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, a kao članice fokusne grupe sudjelovale su i predstavnice MUP-a i MPU, izrađen je Medijski kodeks kojeg je 8. ožujka 2019., povodom Međunarodnog dana žena, prihvatilo i potpisalo 12 medijskih kuća.

CILJ 2: Promicanje zaštite prava žena i djevojčica izbjeglica, tražiteljica azila i migrantica

- **Mjera 1: Integrirati rodnu perspektivu u zaštitu prava žena i djevojčica izbjeglica, tražiteljica azila i migrantica**
 - Nositelji: MUP, ULJPPNM, URS, u suradnji s civilnim društvom
 - Indikator: broj relevantnih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – U izvještajnom razdoblju provedene su sljedeće aktivnosti:

1. nacionalna obuka u sklopu nastavnog plana Europskog potpornog ureda za azil (EASO) koja se odvijala kroz tri modula: „Intervjuiranje djece“, „Rod, rodni identitet i seksualna orijentacija“ i „Trgovanje ljudima“;
2. sudjelovanje na virtualnom skupu „Prevenција nasilja nad ženama u kontekstu migracije“ u organizaciji Društva za psihološku pomoć, koji je imao za cilj istaknuti intersekcionalnost rodno uvjetovanog nasilja i migracije;
3. sudjelovanje na seminaru „Mitovi i predrasude o nasilju“ koji se održao u sklopu projekta „Osnaživanje žena i djece migrantske populacije za borbu protiv seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja“, u organizaciji Medecins du Monde-Belgique;
4. sastanci Koordinacijske skupine za seksualno i rodno uvjetovano nasilje (MUP, UNHCR, Međunarodna organizacija za migracije, Hrvatski Crveni križ, Hrvatski pravni centar, Isusovačka služba za izbjeglice i Društvo za psihološku pomoć) vezano uz donošenje Standardnog operativnog postupka za prevenciju i odgovor u slučaju seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj.

ULJPPNM je tijekom 2020. godine pristupio izradi Nacrta Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje od 2021. do 2023. godine u čije će odredbe na adekvatan način, a sukladno i novom Akcijskom planu Europske unije za integraciju i uključivanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine, integrirati i rodnu perspektivu vezano uz zaštitu i promicanje prava osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita.

Nadalje, ULJPPNM je 7. listopada 2019. potpisao Sporazum o izravnoj dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta sufinanciranog sredstvima EU Fonda za azil, migracije i integraciju pod nazivom „*INCLuDE*“ – *Međuresorna suradnja u osnaživanju državljana trećih zemalja*⁴⁶. U sklopu projekta, u 2020. godini započelo je istraživanje sa svrhom utvrđivanja načina na koje mediji izvještavaju o migrantima/izbjeglicama/azilantima, a kako bi se na temelju toga formulirale smjernice i preporuke za medijsko izvještavanje koje bi mogle doprinijeti integraciji azilantata. Jedan od segmenata istraživanja obuhvaća i pitanje: Uključuju li medijske prezentacije migranta/izbjeglica/azilantata na nacionalnoj i regionalnoj/lokalnoj razini kao tematski okvir pitanje roda? U sklopu projekta bilo je planirano i održavanje okruglog stola posvećenog integraciji žena migrantica kojima je odobrena međunarodna zaštita i izazovima s kojima se susreću, posebno u području zapošljavanja i obrazovanja, ali zbog pandemije COVID-19 aktivnost je odgođena za 2021. godinu.

URS – Predstavnic Ureda sudjelovala je na virtualnom skupu „Prevenција nasilja nad ženama u kontekstu migracije“ koji je održan 8. prosinca 2020. u organizaciji Društva za psihološku pomoć (u daljnjem tekstu: DPP). Prezentacije su održali predstavnici UNHCR-a, DPP-a, Crvenog križa,

⁴⁶ Opći je cilj projekta jačanje preduvjeta za socijalnu uključenost državljana trećih zemalja s naglaskom na osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita (azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom) u Republici Hrvatskoj putem unapređenja sustava razvoja i praćenja nacionalnih politika integracije, jačanja međuresorne suradnje dionika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i senzibilizacije ključnih dionika, uključujući i opću populaciju te integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita. Svrha je projekta osnaživanje dionika sustava integracije za osmišljavanje, provođenje i praćenje mjera integracije državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj. Predviđeno trajanje provedbe aktivnosti je 36 mjeseci, odnosno do kraja 2022.

Medecins du Monde i doma Duga-Zagreb. DPP je predstavio svoj projekt FOMEN, koji omogućava izbjeglicama i migrantima pristup informacijama o kulturnim specifičnostima u zemlji odredišta, socijalnim konstruktima (npr. maskulinitet, rodne uloge), pravnom okviru zemlje odredišta te stavovima, vrijednostima i pravnim posljedicama u vezi s nasiljem u odredišnoj zemlji u usporedbi sa zemljom podrijetla. Projekt se sastoji od sljedećih modula: 1) dobrodošlica – važnost razumijevanja rodnih i obiteljskih uloga i odnosa u EU; 2) migracije, međunarodna zaštita i zakonodavstvo; 3) rod i maskulinitet; 4) socijalni i bliski odnosi; 5) briga o sebi.

- **Mjera 2: Omogućiti informiranje o uslugama dostupnim ženama i djevojčicama izbjeglicama i tražiteljicama azila te osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita, a posebno u slučaju rodno uvjetovanog nasilja i trgovanja ljudima**

- Nositelji: MUP, ULJPPNM, URS
- Indikator: broj relevantnih aktivnosti i pruženih informacija
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – Svakom tražitelju međunarodne zaštite neposredno po dolasku u Prihvatište za tražitelje međunarodne zaštite kontinuirano se pružaju informacije o uslugama na jeziku koji on/ona poznaje ili razumije. Informacije o uslugama osiguravaju se u pismenom i usmenom obliku. Nadalje, osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom pruža se pomoć pri integraciji, što uključuje i sve relevantne informacije. U tom kontekstu, provodi se projekt „Podrška u pružanju pomoći pri uključivanju osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo“ u suradnji s Centrom za kulturu dijaloga (CKD).

ULJPPNM – Izvješća o provedbi mjera iz Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje od 2017. do 2019. pokazuju da se kontinuirano provode mjere koje doprinose pružanju informacija i savjetovanja o uslugama dostupnim ženama i djevojčicama izbjeglicama i tražiteljicama azila te osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita, kao i unaprjeđenju pravne zaštite i psihosocijalne podrške.

- **Mjera 3: Unaprijediti pravnu zaštitu i pružati psihosocijalnu podršku i savjetovanje ženama izbjeglicama i tražiteljicama međunarodne zaštite, posebno žrtvama trgovanja ljudima, prisilnih brakova, zločina iz časti, spolnog nasilja, genitalnog sakaćenja i/ili pripadnicama posebno osjetljivih društvenih skupina (trudnicama, starijim ženama, ženama s invaliditetom, pripadnicama spolnih i rodnih manjina)**

- Nositelji: MUP, ULJPPNM, u suradnji s civilnim društvom
- Indikator: broj relevantnih aktivnosti i pruženih usluga
- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MUP – U izvještajnom razdoblju provodio se projekt „Pravno savjetovanje u postupku odobrenja međunarodne zaštite“. Navedeni projekt je za ciljanu skupinu imao tražitelje međunarodne zaštite, što je ujedno uključivalo i brojne tražiteljice međunarodne zaštite. Također, kroz svakodnevne

aktivnosti Prihvatišta za tražitelje međunarodne zaštite sustavno se prate potrebe tražitelja međunarodne zaštite, s osobitim fokusom na ranjive skupine, kao što su djeca bez pratnje, starije osobe, osobe s invaliditetom, trudnice te tražiteljice međunarodne zaštite koje su bile izložene bilo kojoj vrsti fizičkog ili psihičkog nasilja. Temeljem sporazuma sklopljenog s MUP-om, Hrvatski Crveni križ (u daljnjem tekstu: HCK) provodi aktivnosti psihičkog i fizičkog osnaživanja (psihosocijalne potpore) tražitelja međunarodne zaštite kroz individualne i grupne razgovore koji, između ostalog, omogućavaju lakše identificiranje ranjivih skupina i time pristup prilagođen njihovim specifičnim potrebama. U izvještajnom razdoblju održano je 1455 individualnih te 199 grupna razgovora. Kroz razgovor su identificirana 73 djeteta bez pratnje, 39 trudnica te 352 samohranih roditelja, privremeno samohranih roditelja, djece samohranih roditelja ili žena samica.

ULJPPNM – Prema podacima iz Izvješća za 2019. godinu o provedbi mjera iz Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje od 2017. do 2019.⁴⁷, u Prihvatištima za tražitelje azila kontinuirano su se provodile edukativne i senzibilizacijske aktivnosti o pravima osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita te o tradiciji, kulturi i kulturnim obrascima u Republici Hrvatskoj. Ove aktivnosti su provodile organizacije civilnoga društva. Također su se provodile i aktivnosti pružanja psihosocijalne pomoći i pomoći u prilagodbi društvenim obrascima nove zajednice. Rad sa ženama podrazumijevao je pružanje psihosocijalne pomoći, održavanje radionica o psihološkim i kulturološkim temama, kreativne radionice kao i radionice na temu nenasilne komunikacije, stereotipa i predrasuda, prihvaćanja drugoga te različitih kultura i običaja. Bitna tema provedenih radionica je i podizanje svijesti o rodno uvjetovanom nasilju i načinu njegovog sprječavanja. Uz nadležna tijela državne uprave, organizacije civilnoga društva provodile su i aktivnosti usmjerene uključivanju u društvo osoba koje su ostvarile pravo na međunarodnu zaštitu u Republici Hrvatskoj. Aktivnosti se odnose na pružanje asistencije u svakodnevnom životu, rad s lokalnom zajednicom, podršku u pristupu pravima i uslugama, pružanje informacija i osnaživanje korisnika putem edukacija i socijalnih aktivnosti. Korisnici aktivnosti bili su žene i muškarci samci, obitelji s djecom te obitelji bez djece, kojima se pružala psihosocijalna podrška kroz individualna savjetovanja, pomoć u ostvarivanju socijalnih i drugih prava, pravno savjetovanje, upućivanje na psihološka i obiteljska savjetovanja.

Vežano uz zaštitu žrtava trgovanja ljudima kao posebno ranjive skupine, u 2019. godini stupio je na snagu novi Protokol o integraciji/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima koji određuje način postupanja i nositelje obveza u tom pogledu. Ovaj Protokol uzima u obzir specifične zdravstvene i druge potrebe i rizike žrtava trgovanja ljudima s obzirom na spol, dob, invaliditet, trudnoću, majčinstvo/ očinstvo te spolnu orijentaciju i rodni identitet žrtve, primjenjuje rodno osviještenu strategiju i posebno vodi računa o interesima djeteta. Zajedno s Protokolom za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, Protokolom o postupanju pri dobrovoljnom i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima i Standardnim operativnim procedurama ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi i ministarstva nadležnog za ostvarivanje prava iz sustava zdravstvene zaštite, ovaj Protokol uređuje sveobuhvatno postupanje prema žrtvama trgovanja ljudima. S ciljem osiguranja još više razine zaštite žrtava trgovanja ljudima te otkrivanja, procesuiranja i primjerenog sankcioniranja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima i smanjenja potražnje, ULJPPNM je pristupio izradi Protokola o razmjeni podataka o identificiranim žrtvama trgovanja

⁴⁷ Vlada Republike Hrvatske usvojila je Izvješće na sjednici održanoj 14. siječnja 2021., a u njemu se sažimaju rezultati i izazovi u provedbi predviđenih mjera u sljedećim strateškim područjima: socijalna skrb i zdravstvena zaštita, smještaj i stanovanje, učenje jezika i obrazovanje, zapošljavanje, međunarodna suradnja, međuresorna suradnja i senzibilizacija javnosti i stručnih djelatnika o osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita.

ljudima čije se usvajanje planira do kraja 2021. godine. Nadalje, ULJPPNM kontinuirano surađuje s organizacijama civilnoga društva i dijelom financira SOS telefonsku liniju (0800 7799) na kojoj je moguće zatražiti pomoć i dobiti potrebne informacije ili prijaviti slučajeve za koje se sumnja da se radi o trgovanju ljudima.

5. PROVEDBA I PRAĆENJE

CILJ 1: Unaprjeđenje suradnje u provedbi rez. VSUNoŽMS

- **Mjera 1: Poticati razmjenu iskustava na nacionalnoj razini o provedbi rez. VSUNoŽMS, odnosno o implementaciji rodne perspektive u tijelima državne uprave**
 - Nositelji: nositelji relevantnih mjera u suradnji s civilnim društvom
 - Indikator: broj održanih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP – Kao koordinacijsko tijelo za provedbu NAP-a II, MVEP je surađivao i na operativnoj razini učestalo komunicirao s ostalim uključenim tijelima/nositeljima mjera, te s njima razmjenjivao informacije i iskustva. Blisko se surađivalo u nizu situacija kad je bilo potrebno žurno usuglasiti stajališta Republike Hrvatske o pitanjima vezanim uz rez. VSUNoŽMS, primjerice tijekom procesa izrade i usvajanja relevantnih međunarodnih dokumenta, ili izvijestiti međunarodne organizacije o provedenim aktivnostima. Kroz ostvarenu komunikaciju tijekom izvještajnog razdoblja, te razmjenu informacija i iskustava koja je bila osobito intenzivna s MORH-om i MUP-om, MVEP se neposredno uvjerio kako u tijelima državne uprave općenito postoji visoka razina svijesti o važnosti provedbe rez. VSUNoŽMS i implementacije rodne perspektive u relevantne politike i svakodnevne aktivnosti nadležnih tijela. U tom smislu, prema spoznajama MVEP-a, prepreke i izazovi u provedbi više su vezani uz nedovoljne kadrovske kapacitete, odnosno preopterećenost osoba koje se uz redovne zadaće dodatno bave i ovim pitanjima, te uz manjak proračunskih sredstava, a manje se odnose na nedovoljan interes ili senzibilitet pojedinih nositelja mjera.

- **Mjera 2: Poticati razmjenu iskustava na međunarodnoj i regionalnoj razini o provedbi rez. VSUNoŽMS**
 - Nositelji: MVEP, URS i ostali nositelji relevantnih mjera
 - Indikator: broj održanih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP je nastavio aktivni diplomatski angažman u okviru Grupe prijatelja rezolucije VSUN 1325 u svim relevantnim međunarodnim organizacijama i forumima. Predstavnic/e MVEP-a tijekom izvještajnog razdoblja sudjelovali su u nizu inicijativa, aktivnosti i skupova posvećenih Programu za žene, mir i sigurnost, kako u Vijeću sigurnosti i drugim tijelima UN-a, tako u okviru EU, NATO-a, OESS-a te subregionalnih organizacija i inicijativa (RACVIAC, Američko-jadranska povelja i dr.). Nakon izbijanja pandemije COVID-19 u 2020. godini, većina se događanja nastavila održavati u virtualnom formatu.

U okviru UN-a, MVEP/stalni predstavnik Republike Hrvatske pri UN-u New Yorku aktivno se uključio u godišnju otvorenu raspravu Vijeća sigurnosti na temu „Žene, mir i sigurnost“ (listopad 2019.) te je nacionalnom izjavom, među ostalim, podsjetio na skulpturu kipara Antuna Augustinčića „Mir“⁴⁸, pozvavši okupljene da slijede njezinu simboličnu poruku: monumentalna skulptura naime prikazuje ženu s maslinovom grančicom u jednoj i globusom u drugoj ruci koja jaše vodeći narode svijeta u mir. S tim u vezi, MVEP provodi diplomatske aktivnosti da se ova skulptura promovira kao simbol RVSUN 1325 i Programa za žene, mir i sigurnost. U 2020. godini obilježena je 20. obljetnica RVSUN 1325 te je čitav je mjesec listopad obilovao prigodnim programom, a kako se sve odvijalo u virtualnom obliku, MVEP je bio u mogućnosti sudjelovati i popratiti mnogo veći broj događanja nego inače⁴⁹.

U okviru EU, predstavnici/e MVEP-a aktivno su sudjelovali u spomenutoj Radnoj skupini EU za žene, mir i sigurnost⁵⁰. Tijekom 2020. održana su dva sastanka Radne skupine, prvi radni održan je uživo u Bruxellesu u siječnju, a u lipnju je održan spomenuti strateški sastanak u okviru hrvatskog predsjedanja Vijećem EU. Na oba sastanka raspravljalo se o očekivanjima vezanim uz novi sveobuhvatni Akcijski plan EU za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena u vanjskim odnosima za razdoblje 2021. – 2025. (GAP III). MVEP se nacionalnim izjavama nekoliko puta uključio i u rasprave Političko-sigurnosnog odbora na temu žene, mir i sigurnost, a aktivno je sudjelovao i u nizu prigodnih skupova koje je EU tijekom godine održala virtualno. U tom pogledu izdvaja se skup na visokoj razini *“Towards a gender equal world – The EU Gender action plan and the EU’s contribution to Beijing+25”* (studeni 2020.) u organizaciji Europske komisije, EEAS-a i njemačkog predsjedanja Vijećem EU. U suradnji s UN Women, na skupu je predstavljen i rad inicijative *Generation Equality Forum* i njezinih koalicija. U radnom dijelu skupa razmijenjena su iskustva o inovativnim pristupima rodnoj (ne)jednakosti u ključnim tematskim područjima, koja uz Program za žene, mir i sigurnost uključuju i slobodu od svih oblika nasilja, pristup seksualnom

⁴⁸ Skulptura je dar bivše SFRJ UN-u, a Republika Hrvatska je preuzela brigu o njoj i nedavno je u cijelosti obnovila

⁴⁹ Između ostalog, u okviru inicijative *Generation Equality Forum* (GEF), MVEP je sudjelovao na pokretanju inovativnog globalnog sporazuma za žene, mir i sigurnost i humanitarno djelovanje (*Compact on Women, Peace and Security and Humanitarian Action – WPS-HA*) kojemu je cilj mobilizirati i preusmjeriti postojeće globalne, regionalne i nacionalne procese i kapacitete na lokalno djelovanje. U nastavku navodimo još neka od zanimljivijih događanja: *Peacebuilding during a Pandemic: Launch of a Database on COVID-19 and Women and Peace & Security* (organizator: Global Network of Women Peacebuilders (GNWP) i UN Women); *UNSCR 1325 at 20 Years: Perspectives from Feminist Peace Activists* (organizator: Women's International League for Peace and Freedom – WILPF); *Women, Peace, Power Dialogue: Conflict Reporting with a Gender Lens* (organizator: UN Women); *Women’s leadership for resilient COVID-19 responses High Level Event* (organizator: UNDP, UN Women, Norway, GAPS); *20 Years On: Marking Two Decades of the Women, Peace and Security Agenda: Learning from Grassroots Women Peacebuilders to Advance the WPS Agenda Beyond 2020* (organizator: Ireland, UN Women and the Global Network of Women Peacebuilders); *Women Peace and Security and Humanitarian Action Compact Event* (organizator: UN Women, Generation Equality Forum Task Force, Mexico, France), *Amplifying Voices for Peace: Women peacebuilders and women mediators at the peace table – the new norm* (organizator: EU, države članice, ICAN), itd.

⁵⁰ Vidi pod Mjerom 2., Cilj 2., poglavlje Prevencija

i reproduktivnom zdravlju i pravima, gospodarska i socijalna prava i osnaživanje, jednaku participaciju i liderstvo te rodnu dimenziju politike zelene tranzicije i digitalizacije.

U okviru NATO-a, predstavnici/e MVEP-a sudjelovali su u raspravama o provedbi NATO-ove Politike i Akcijskog plana o ženama, miru i sigurnosti te se aktivno uključili u proces izrade NATO-ove Politike sprječavanja i reagiranja na seksualno iskorištavanje i zlostavljanje⁵¹, koju je Savez je prihvatio na sastanku na vrhu u Londonu (prosinac 2019.). Također su sudjelovali u nekoliko radionica o seksualnom nasilju u sukobima, protiv kojeg se NATO sustavno bori i izgrađuje vlastitu politiku. U kontekstu obilježavanja 20. obljetnice RVSUN 1325, stalni predstavnik Republike Hrvatske pri NATO-u govorio je pred Sjeveroatlantskim vijećem, a predstavnica MVEP-a sudjelovao je na videokonferenciji „*Digital Dialogue about the Future of Women, Peace and Security at NATO*“.

Nadalje, nastavljena je razmjena iskustava i dobrih praksi u okviru globalne mreže nacionalnih koordinatora za provedbu Programa za žene, miru i sigurnosti (*Focal Point Network for Women, Peace and Security*), u kojoj predstavnica MVEP-a aktivno sudjeluje od osnutka 2016. godine. U 2020. godini aktivnosti Mreže bile su iznimno intenzivne jer su u okolnostima pandemije COVID-19 Kanada i Urugvaj kao supredsjedatelji umjesto uobičajenog godišnjeg fizičkog okupljanja članova sazvali niz virtualnih interaktivnih rasprava fokusiranih na dvije glavne teme: potporu ženama u izgradnji mira i učinak nacionalnih akcijskih planova. Rasprave o ženama u izgradnji mira rezultirale su konkretnim preporukama (*Priorities for Action: Recommendations from Women Peacebuilders to the WPS Focal Points Network for 2021*), a rasprave o nacionalnim planovima nastavljaju se i tijekom 2021. godine. U okviru Mreže obilježena je i 20. obljetnice RVSUN 1325 prigodnim skupom na visokoj razini „*20 years after UN Security Council Resolution 1325: Leadership and Concrete Action to Realize the Women, Peace and Security Agenda*“ (listopad 2020.).

URS – Predstavnica Ureda sudjelovala je na dva međunarodna skupa održana povodom obilježavanja 20. obljetnice RVSUN 1325: na okruglom stolu „*Women, Peace and Security 20th anniversary roundtable*“ koji je organiziran od strane King’s College-a u Londonu (rujan 2020.) te na konferenciji „*Conference on the 20th Anniversary of UN Security Council Resolution 1325 on Women, Peace and Security – from Expectations to Reality*“ kojoj je domaćin bio RACVIAC (studeni 2020.).

- **Mjera 3: Suradivati sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova u promicanju rez. VSUNoŽMS, kroz informiranje o njihovim ciljevima kao i mjerama ovog NAP-a**
 - Nositelj: URS
 - Indikator: broj održanih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

URS koordinira rad županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova te saziva sastanke Koordinacije županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova s ciljem razmjene informacija i

⁵¹ NATO Policy on Preventing and Responding to Sexual Exploitation and Abuse

primjera dobre prakse u provedbi politike ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini. U tom smislu, URS je obavijestio županijska povjerenstva o Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 22. kolovoza 2019. kojim je prihvaćen ovaj NAP kao i o njegovim ciljevima, te preporučio da se pojedine mjere provode i na lokalnoj razini. Zbog mjera protiv širenja bolesti COVID-19 sastanci sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova nisu održavani u 2020. godini.

- **Mjera 3: Suradivati s organizacijama civilnog društva kao i vjerskim zajednicama koje se bave pružanjem humanitarne i druge pomoći na provedbi rez. VSUNoŽMS**
 - Nositelji: nositelji relevantnih mjera
 - Indikator: broj zajedničkih aktivnosti
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

Tijekom izvještajnog razdoblja ostvarena je suradnja s nizom organizacija civilnog društva koje se bave pružanjem humanitarne i druge pomoći. Između ostalog, **MUP** je intenzivno surađivao s HCK-om i Isusovačkom službom za izbjeglice u pružanju potpore integraciji izbjeglica i tražitelja međunarodne zaštite, te je u tom kontekstu održano i niz radionica posvećenih djeci i ženama. **MVEP** je također surađivao s HCK-om te s Platformom za međunarodnu građansku inicijativu Hrvatske – CROSOL u pružanju humanitarne pomoći te planiranju i provedbi projekata međunarodne razvojne suradnje u inozemstvu. Među članicama CROSOL-a nalaze se i istaknute udruge za zaštitu i promicanje prava žena i ravnopravnosti spolova: B.A.B.E., Autonomna ženska kuća – Zagreb, Centar za ženske studije i druge. **MORH** i **OSRH** surađivali su s predstavnicima vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj u provođenju preduputne obuke, posebice u okviru teme o kulturološkim razlikama i odnosu prema ženama, tj. specifičnostima odnosa prema ženama u području operacije potpore miru. **URS** je sudjelovao kao partner u više projekata koje su provodile organizacije civilnog društva (B.A.B.E, Ženska soba, Ženska mreža Hrvatske, Zagreb Pride), a odnosili su se na suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja, rodnu raznolikost i borbu protiv seksizma.

CILJ 2: Praćenje provedbe RVSUN 1325 i srodnih rezolucija

- **Mjera 1: Radna skupina za izradu prijedloga NAP-a nastavlja djelovati u funkciji upravljačkog tijela**
 - Nositelj: MVEP kao koordinator u suradnji s nositeljima mjera
 - Indikator: odgovarajuće izmjene i dopune Odluke VRH o osnivanju Radne skupine
 - Rok: 3.tromjesečje 2019.

Podaci o provedbi

MVEP – Radna skupina za izradu prijedloga NAP-a nije mogla nastaviti djelovati u funkciji upravljačkog tijela jer za to nije bila zadužena Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 18. siječnja 2018. godine (Klasa: 022-03/18-04/04; Urbroj: 50301-23/22-18-2) kojom je osnovana. Nadalje, u 2019. godini nije bilo potrebe za njezinim sazivanjem s obzirom na relativno kratko razdoblje u kojem se NAP provodio. Stoga je MVEP planirao u prvoj polovici 2020. godine pokrenuti osnivanje nove radne skupine istog sastava koju će Vlada Republike Hrvatske zadužiti za praćenje

ovog NAP-a. Proces se otegnuo uslijed izvanrednih okolnosti izazvanih pandemijom bolesti COVID-19 i u očekivanju promjena u tijelima državne uprave nakon srpanjskih izbora za zastupnike u Hrvatski sabor i konstituiranja Vlade, te radna skupina nije osnovana u 2020. godini. Nakon što je MVEP kao predlagatelj tijekom 2021. godine pokrenuo proceduru i pripremio potrebne materijale, Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 8. srpnja 2021. godine donijela je *Odluku o osnivanju Radne skupine za praćenje Nacionalnog akcijskog plana provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija*. Radna skupina će pratiti provedbu mjera i aktivnosti iz NAP-a II, analizirati i evaluirati ostvarene rezultate, te po isteku provedbenog razdoblja predložiti nove mjere i aktivnosti. Čine je predstavnici tijela uključenih u provedbu NAP-a II, sastaje se prema potrebi, pod predsjedanjem ravnatelja Uprave za multilateralu i globalna pitanja MVEP-a, a MVEP za Radnu skupinu obavlja stručne i administrativne poslove.

- **Mjera 2: Radna skupina sastaje se prema potrebi, a najmanje jednom godišnje radi razmatranja/ prihvaćanja godišnjeg izvješća o provedbi mjera NAP-a**
 - Nositelj: MVEP kao koordinator u suradnji s nositeljima mjera
 - Indikator: godišnje izvješće
 - Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP – Godišnje izvješće nije razmatrano/prihvaćeno s obzirom da se Radna skupina nije sastala u 2020. godini iz prethodno navedenih razloga. Sa svoje strane, te u okviru svoje nadležnosti, MVEP je od ostalih nositelja mjera periodično, najmanje jednom godišnje, prikupljao i obrađivao relevantne podatke o poduzetim aktivnostima i ostvarenim rezultatima u provedbi NAP-a u svrhu međunarodne suradnje i razmjene informacija, odnosno izvještavanja u okviru relevantnih međunarodnih organizacija.

- **Mjera 2: Radna skupina svake dvije godine podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o provedbi mjera NAP-a**
 - Nositelj: MVEP kao koordinator temeljem izvješća nositelja mjera
 - Indikator: dvogodišnje izvješće
 - Rok: veljača 2021. i veljača 2023.

Podaci o provedbi

MVEP je u svojstvu koordinatora zatražio izvješća o provedbi od ostalih nositelja/sunositelja mjera (MORH, MUP, MHB, MPU, PA, MZ, MZO, URS, ULJPPNM, SOA, UVNS) te na temelju prikupljenih podataka izradio cjelovito izvješće za prvo provedbeno razdoblje koje obuhvaća 2019. i 2020. godinu.

- **Mjera 3: Podaci o provedbi dostavljaju se na zahtjev relevantnim međunarodnim organizacijama (UN, EU, NATO, OESS, VE)**
 - Nositelj: MVEP kao koordinator temeljem izvješća nositelja mjera
 - Indikator: broj dostavljenih odgovora na upitnike

- Rok: trajno

Podaci o provedbi

MVEP je tijekom izvještajnog razdoblja u više navrata međunarodnim organizacijama dostavio na zahtjev obrađene podatke o provedbi NAP-a koje je prikupio od ostalih nositelja mjera. Između ostalog, u travnju 2019. i 2020. godine UN-u/UN Women dostavljeni su nacionalni statistički i analitički podaci te primjeri dobre prakse u svrhu izrade redovitog godišnjeg izvješća glavnog tajnika UN-a o napretku u provedbi Programa za žene, mir i sigurnost. EU/Komisiji/EEAS-u dostavljeni su u svibnju 2020. godine odgovori na opsežan upitnik o doprinosu država članica provedbi Akcijskog plana EU za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena u vanjskim odnosima za razdoblje 2015. – 2020. (GAP II), koji je uključio i nekoliko setova indikatora o provedbi Programa za žene, mir i sigurnost. NATO-u/Uredu posebne predstavnice glavnog tajnika za žene, mir i sigurnost dostavljeni su u lipnju 2020. godine detaljni nacionalni podaci za *NATO WPS Global Database*, a u prosincu 2020. godine odgovori na upitnik o dobrim nacionalnim praksama sprječavanja i reagiranja na seksualno iskorištavanje i zlostavljanje.

III. ZAKLJUČNO

U 2020. godini – godini obilježavanja 20. obljetnice RVSUN 1325 o ženama, miru i sigurnosti – kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 unazadila je položaj žena širom svijeta, potaknula nasilje i izrazito negativno utjecala na njihovu sigurnost. Unatoč izvanrednim okolnostima uzrokovanih pandemijom, zbog čega su neke aktivnosti morale biti otkazane ili su se odvijale virtualno, temeljem prikupljenih i obrađenih podataka nositelja/sunositelja mjera koji su prikazani u ovom Izvješću može se ocijeniti kako se u izvještajnom razdoblju većina mjera iz NAP-a II sustavno provodila, te su ostvareni zadovoljavajući rezultati.

Tome je pridonijela i činjenica da su mjere većim dijelom trajnog karaktera i imaju svoj kontinuitet još iz prvog ciklusa NAP-a, koji je započeo 2011. godine, te se provode u okviru redovnih aktivnosti glavnih nositelja. U aktualnom provedbenom ciklusu, poseban naglasak stavljen je na mjere obuke i edukacije, posebno na području prevencije, koje trebaju pridonijeti punoj osviještenosti, kao i sposobnosti uključenih tijela za primjenu sveobuhvatnog, rodno osjetljivog pristupa miru i sigurnosti koji podrazumijeva jačanje uloge žena u mirovnoj politici i obrambeno-sigurnosnom sektoru te uvođenje rodne perspektive u sve procese i aktivnosti na tom području. Cilj je do kraja provedbenog razdoblja omogućiti da pripadnici svih tijela iz sustava domovinske sigurnosti, ali i ostala relevantna tijela i čimbenici budu upoznati s rodnom tematikom i osposobljeni za rodno osjetljiv pristup kako bi se rodna perspektiva rutinski primjenjivala u provedbi ciljeva i zadaća bilo u zemlji ili u inozemstvu, uključujući odgovore na nove izazove kao što su pandemije, klimatske promjene, masovne migracije te prirodne i tehnološke katastrofe. To se odnosi i na provođenje rodno osjetljive vanjske politike, uključujući razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć, u skladu s obvezama koje proizlaze iz članstva u EU i NATO-u. Više napora potrebno je uložiti i u provedbu mjera iz novog poglavlja „Upravljanje sigurnosnim rizicima“, posebno vezano uz mjere u okviru cilja „Rodno osjetljiv pristup kod upravljanja sigurnosnim rizicima od prirodnih i tehnoloških katastrofa i terorizma“.

U pogledu jačanja uloge i položaja žena u nacionalnom obrambeno-sigurnosnom sektoru, politici i diplomaciji, težište je stavljeno na trajne mjere za povećanje njihove zastupljenosti, osobito na rukovodećim položajima. U izvještajnom razdoblju nastavljeni su naponi za povećanjem zastupljenosti žena u oružanim snagama, policiji, službama sigurnosti, službi vanjskih poslova kao i u međunarodnim organizacijama i mirovnim misijama, te da su vidljivi rezultati, ali i određene oscilacije. Žene i dalje teže uspijevaju u poslovima u kojima tradicionalno dominiraju muškarci, te nailaze na poteškoće u usklađivanju posla s obiteljskim obvezama. S tim u vezi, u predstojećem razdoblju potrebno je nastojati unaprijediti mjere za usklađivanje privatnog i profesionalnog života, čime bi se ženama znatno olakšalo napredovanje u karijeri – i u vojnom i u civilnom sektoru – uključujući zapovjedne i upravljačke pozicije, kao i rad u međunarodnim organizacijama, odnosno sudjelovanje u mirovnim misijama i operacijama te drugim aktivnostima u inozemstvu kako bi dale svoj puni doprinos miru i sigurnosti u domovini i svijetu.